BELGELER

TMMOB MİMARLAR ODASI **TEMMUZ** 2009 14 ULUSLARARASI BELGELER FÖYÜ

HABERLER 2

Mimarlar Odası Europa Nostra'ya Üye oldu
Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu Trabzon'da Toplandı
ACE Genel Kurulu Helsinki'de Toplandı
Çek Cumhuriyeti Avrupa Mimarlar Politikaları Forumu'na Evsahipliği Yaptı
Mimarlar Odası ACE Eğitim Çalışma Grubu'na Katılıyor
UIA 2. Bölge Başkanları Budapeşte'de Toplandı
UIA Konsey Toplantısı Kosta Rika'da Gerçekleştirildi
2009 Dünya Mimarlık Günü: "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü"

BELGELER

ACE
2009 Avrupa Seçimlerine Yönelik ACE Politika Önerileri 7
Mimarlıkta Mesleki Deneyim İçin Bir Çerçeve Önerisi 9

FABSR
Trabzon Bildirgesi: Karadeniz'de Süreklilik ve Değişim 15

AB
Avrupa Birliği'nde Kentsel Gelişmeden Sorumlu Bakanların Sonuç Bildirgesi 17
AB Konseyi'nin Mimarlık Hakkında Sonuç Belgesi:
Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkısı 25

MİMARLIK POLİTİKASI
Çek Cumhuriyeti Mimarlık Politikası 28

YAYINLAR 31

WEB KAYNAKLARI 32

TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayımlanan Mimarlık Haberler bülteninin ekidir.
TMMOB MİMARLAR ODASI Konur Sok. No: 4/2 Yenişehir 06650 Ankara
Tel: 0312 417 37 27 Faks: 0312 418 03 61 e-posta: info@mimarlarodasi.org.tr www.mimarlarodasi.org.tr
Mimarlar Odası Adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Bülend Tuna Baskı: Yalçın Matbaası 2000 adet basılmıştır.

Mimarlar Odası Europa Nostra'ya Üye Oldu

Mimarlar Odası, Avrupa'da tarihi mirasın korunması konusunda çalışan kurum ve kuruluşları bir araya getiren Europa Nostra'ya üye oldu. 3 Haziran 2009'da İtalya'nın Sicilya kentinde gerçekleştirilen Europa Nostra Genel Kurulu'nda, Mimarlar Odası'nın başvurusu onaylandı.

Europa Nostra, Avrupa'da tarihi miras konusunda çalışan 220 sivil toplum kuruluşunun oluşturduğu bir örgüt. Buna ek olarak, 170 kamusal ve özel kuruluş (bölgesel ve yerel yönetimler, müzeler, üniversiteler vb) ve her geçen gün sayısı artan kişisel üyeler de Europa Nostra'yı destekliyor. Europa Nostra'nın merkezi Hollanda'nın Lahey kentinde bulunuyor.

Mimarlar Odası'nın üyeliği, özellikle Europa Nostra'nın bir sonraki Genel Kurul toplantısının Haziran 2010'da İstanbul'da düzenlenecek olması nedeniyle önem kazanıyor. Genel Kurul programı, çalışma toplantısının yanı sıra pek çok mesleki ve kültürel etkinliği de içeren kapsamlı bir program olacak.

Europa Nostra'nın her yıl Avrupa Komisyonu ile birlikte verdiği Avrupa Mirası Ödülleri en önemli etkinliklerinden birini oluşturuyor. Bu ödül programı, Avrupa genelinde kültürel mirası koruyan en başarılı uygulamaları desteklemek üzere, yüksek standartlı koruma uygulamalarının teşvik edilmesi, sınır ötesi bilgi-beceri alışverişinin özendirilmesi ve kültürel miras alanındaki örnek girişimlerin önünün açılmasını amaçlıyor.

Europa Nostra hakkında bilgi için:
www.europanostra.org

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu Trabzon'da Toplandı

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) resmî toplantısı Mimarlar Odası'nın evsahipliğinde 16 Mayıs 2009'da Trabzon Belediyesi Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Bu toplantıya paralel olarak "Karadeniz'de Süreklilik ve Değişim" temalı bir panel etkinliği de gerçekleştirildi.

Resmî toplantıya, 21 Şubat 2008'den bu yana FABSR Dönem Başkanlığı'nı sürdüren Türkiye Mimarlar Odası başkanlık ederken, Azerbaycan, Bulgaristan, Gürcistan, Romanya, Rusya ve Ukrayna'dan mimarlık örgütlerinin temsilcileri katıldı. FABSR üyelerinden Ermenistan ise toplantıya katılamadı. Toplantıya davetli olarak katılan misafirler arasında UIA Başkanı Louise Cox ve UIA 2. Bölge Başkan Yardımcısı Lisa Siola da bulunuyordu.

Toplantıda FABSR Dönem Başkanı Mimarlar Odası tarafından sunulan çalışma raporunda bulunan çalışmalar arasında, FABSR web sayfasının açılması, FABSR bilgi ve belgelerinin güncellenmesi, üyeler arasında iletişimin güçlendirilmesi ve Karadeniz bilgi bankasının oluşturulması yer aldı. Yapılan değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki konularda karar alındı:

- Mimarlar Odası tarafından FABSR işleyişinin daha verimli hale getirilmesi için hazırlanan FABSR İşleyiş Kuralları Belgesi'nin kabulü;
- Romanya Mimarlar Odası'nın 2 yıl boyunca FABSR Dönem Başkanlığı'nı üstlenmesi;
- FABSR'nin kuruluşundan bu yana Daimi Sekreterya'yı yürüten Gürcistan Mimarlar Birliği'nin önerisiyle, FABSR Daimi Sekreteryası'nın 4 yıl boyunca Mimarlar Odası tarafından yürütülmesi;
- Toplantıda üzerinde görüş birliğine varılan Trabzon Bildirgesi'nin kamuoyuna açıklanması;
- FABSR üyelerinin tüm Karadeniz havzasını içine alacak şekilde genişletilmesi için çalışmaların sürdürülmesi ve prensip olarak FABSR üyesi olmak isteğini belirten Yunanistan Teknik Odası'nın konuyla ilgili resmî bir yazı iletmesinin ardından üye olarak kabulü.

Panel oturumunda ise Prof. Dr. Ruşen Keleş'in yaptığı tematik sunuşun ardından, "Turizm ve Mimarlık" ve "Kültür ve Kimlik" başlıklı iki oturumda sunuşlar gerçekleştirildi. Programda, Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Ayşe Sağsöz ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa Reşat Sümerkan'ın yanı sıra Bulgaristan, Gürcistan, Romanya ve Ukrayna'dan konuşmacıların da sunuşları bulunuyordu. Panelde yapılan sunuşlar, Mimarlar Odası tarafından Türkçe ve İngilizce olarak yayın haline getirilecek.

FABSR hakkında daha ayrıntılı bilgi ve toplantı belgeleri için: **www.fabsr.org**

ACE Genel Kurulu Helsinki'de Toplandı

Avrupa Mimarlar Konseyi'nin (ACE) bu yılki ilk Genel Kurul toplantısı 24 Nisan 2009 tarihinde Finlandiya'nın Helsinki kentinde toplandı. Genellikle ACE Genel Merkezi'nin bulunduğu Brüksel'de toplanan Genel Kurul, bu yıl ACE Başkanı Juhani Katainen'in davetiyle Helsinki'de düzenlendi. Genel Kurul'dan bir sonraki gün, Finlandiya mimarlık örgütü SAFA tarafından "Mimarlık ve İletişim" konulu bir konferans gerçekleştirildi. Toplantıya Mimarlar Odası adına ACE Delegasyon Başkanı Ali Cengizkan ve Tuğçe Selin Tağmat katıldı.

Genel Kurul'un açılışında Ocak ayında kaybettiğimiz ve 5 yılı aşkın bir süredir ACE Delegasyon Başkanlığımızı üstlenen Günhan Danışman ve ayrıca Genel Kurul'dan bir hafta önce hayatını kaybeden İtalyan mimarlık örgütü CNAPPC Başkanı Raffaele Sirica için saygı duruşunda bulunuldu.

Toplantının önemli gündem maddeleri arasında Hizmet Ticareti ve Karşılıklı Tanıma Anlaşmaları, Mayıs 2009'da yapılacak seçimlerin ardından yeni göreve gelecek Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu üyelerine yönelik ACE Politika Önerileri, ACE 2009-2010 Yol Haritası ve Ekonomik Krizin Mimarlık Mesleğine Etkileri bulunuyordu. Ayrıca Bosna Hersek, ACE'ye gözlemci üye olarak kabul edildi. ACE'nin önümüzdeki dönemi için ön planda olacak konular şu şekilde özetlenebilir:

- Mimarlık meslek örgütlerinin özellikle son dönemlerde karşılaştıkları dava süreçleri ve rekabet kurumlarıyla yaşadıkları sorunlar dikkate alınarak, mesleki örgütlenme modelleri, rolleri ve yetkilerinin araştırılması. Mesleki düzenlemelerde serbestleşme eğilimine karşı, mimarlık meslek örgütlerinin düzenleme yapma işlevlerinin gerekliliğinin vurgulanması için çalışmalar yapılması, ortak eylemler gerçekleştirilmesi.
- Mesleki hizmetler için yeni koşullar getiren ve AB Üye Ülkeleri tarafından Aralık 2009 tarihine kadar uyum sağlanması gereken İç Pazarda Hizmetler (SIM) Direktifi'nin mimarlık perspektifinden değerlendirilmesi konusunda çalışmaların yoğunlaştırılması. Bu düzenleme kapsamında mimarlık hizmetlerinin etkileneceği tüm alanlarda görüş, öneri ve kılavuzları içeren (ücret sistemleri, hizmet kalitesi, etik kurallar, rekabet, eğitim koşulları, yetkinin verilmesi...) bir SIM Dosyası hazırlanması.
- Bolonya süreci kapsamında 3+2 türünden iki aşamalı ve kesintili eğitim sürelerinin benimsenmesinin mimarlık alanında olumsuz sonuçlar doğuracağının kamuoyuna anlatılması için çalışmalar yapılması. Eğitimin ilk aşamasından sonra yeterince bilgi ve deneyime sahip olmayan teknik adamların ortaya çıkacağı, bu kişilere mimar yetkisi verilemeyeceği ve bu durumda işverenler/tüketiciler açısından tehlikeler ortaya çıkabileceğinin vurgulanması.
- Mimarlık eğitiminde şart koşulan sürenin 4 yıldan 5 yıla çıkartılması ve bunun yanında iki yıllık bir staj şartı getirilmesi için ACE tarafından lobi faaliyeti yürütülmesi.

ACE, ekonomik krizin mimarlık üzerindeki etkilerini araştırmak için gerçekleştirdiği küçük bir anket çalışmasını da sundu. ACE Yönetim Kurulu ve Sekreteryası tarafından hazırlanan anket soruları, daha önce Sektör Araştırması yapılırken ACE'ye e-posta adreslerini kendi istekleriyle veren 3.100 katılımcıya ve ayrıca isteyen ACE üyesi örgütlerin kendi ülkelerindeki mimarlara dağıtımı yoluyla iletildi. Toplamda yaklaşık 2.000 kadar cevap alındı. Türkiye'den 37 kişi ankete cevap verirken, Belçika Odası'nın yoğun bir dağıtım yapması sonucu 995 cevap bu ülkeden geldi. Anket sonucunda mimarlık mesleğinin ekonomik krizden ciddi bir şekilde etkilendiği konusunda göstergeler elde edildi. Bu anket çalışması henüz çok dengeli bir tablo içermiyor, fakat anketin belirli aralıklarla düzenlenmesi prensip olarak kabul edildiğinden, önümüzdeki dönemlerde daha sağlıklı sonuçların alınabileceğini söyleyebiliriz.

Ayrıca Genel Kurul'da, ekonomik kriz dönemi boyunca yapılı çevreye ilişkin hizmet alımı ve proje seçiminde yalnızca fiyata dayalı seçim yapılmaması ve kalite kriterlerinin dikkate alınması için politikacılara ve yöneticilere çağrı yapan bir basın açıklaması yapılmasına da karar verildi.

Bir sonraki ACE Genel Kurulu 20-21 Kasım 2009 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilecek. 1990 yılında kurulan ACE, 2010 yılında ise 20. yılını kutlayacak. Genel Kurul'un ayrıntılı raporu ve ilgili belgelere **www.mo.org.tr** adresinde sol menüde yer alan ACE Belgeleri bölümünden ulaşılabiliyor.

Çek Cumhuriyeti Avrupa Mimarlar Politikaları Forumu'na Evsahipliği Yaptı

Avrupa'da mimarlık ve yapılı çevre kalitesinin yükseltilmesiyle ilgili konuları tartışmak ve sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amacıyla Avrupa ülkeleri arasında ortak bir platform oluşturan Avrupa

Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP), yılda iki kere AB Dönem Başkanlığı'nı yürüten ülkelerin evsahipliğinde toplanıyor. 16-18 Nisan 2009 tarihlerinde AB Dönem Başkanı Çek Cumhuriyeti'nin evsahipliğinde Prag'da düzenlenen konferans, **"Mimarlık Politikalarının Uygulanması: Yeni Beklentiler"** teması çerçevesinde gerçekleştirildi. Konferans teması üç başlığa odaklanıyordu: "Eğitim", "Mimarlık Politikalarının Uygulanması" ve "Mimarlık ve Toplum".

Mimarlık Politikalarının Bir Bileşeni Olarak Eğitim
Konferansın eğitim konusuna odaklanan birinci oturumunda, yapılı çevrede kalite konusunda toplumun bilinçlendirilmesi için düzenlenen programlar, mimarlık örgütleri, mimarlık merkezleri ve kamu kurumlarının eğitim ve bilinçlendirme konusundaki rolleri ve üniversitelerin bu konuda verebilecekleri katkılar ön plandaydı.

Oturumun ilk sunumunu yapan **İrlanda Mimarlar Enstitüsü'nden (RIAI) John Graby**, İrlanda'da toplumun mimarlık bilincinin geliştirilmesi için gerçekleştirdikleri programlardan bahsetti. Bunlar arasında, her yıl bazı binaların halka açılması, belirlenen bazı günlerde mimarların ofislerinde halka ücretsiz olarak danışmanlık hizmeti vermeleri, toplumun ilgisini çeken periyodik yayınlarda konut çevreleri ve yaşam mekânlarının yenilenmesi konularında uzman önerilerine yer verilmesi ve çocukları mimarlıkla buluşturan etkinlikler yer alıyordu. Graby, İrlanda'nın 2009-2015 Mimarlık Politikası metninin Haziran 2009'da açıklanacağı bilgisini de verdi.

Isére Mimarlık Merkezi (Maison de l'architecture de l'Isère) Müdürü Mireille Sicard, Fransa'da toplumda mimarlık kültürünü yaymak üzere etkinlikler yürüten ve bu amaçla mimarlar, yapıyla ilgili meslek adamları, peyzajcılar ve çevre duyarlılığı olan tüm kişileri biraraya getiren mimarlık merkezleri (*maisons de l'architecture*) sistemi hakkında bilgi verdi. Merkezin etkinlikleri arasında mimarlık temaları üzerine sergiler, mimarlıkla ilgili olduğu kadar sanat, pedagoji ve tekniklerle de ilgili etkinlikler, konferanslar ve şantiye gezileri bulunuyor. Sicard, en önemli hedeflerinin vatandaşlara kentsel çevrede yaşama bilinci ile nitelikli çevreye ilişkin bakış açısı kazandırılması ve mimarlık kültürünün tüm toplum tarafından paylaşılır hale getirilmesi olduğunu vurguladı.[1]

Hafencity Üniversitesi (**Hafencity Universität Hamburg-HCU) Rektörü Prof. Steven Spier**, Hamburg'un büyük bir dönüşüm projesiyle geliştirilmekte olan liman bölgesi Hafencity'de 2006 yılında kurulan ve yapılı çevreyle ilgili bölümlerden oluşan üniversite hakkında bilgi verdi. Hafencity Üniversitesi mimarlık, inşaat mühendisliği, coğrafi bilgi sistemleri ve kentsel planlama bölümlerinden oluşuyor ve yapılı çevrenin gelişimi konuşunda eğitim ve araştırmalarda yüksek standartlara ulaşmayı hedefliyor. Spier, üniversitesindeki eğitim ve araştırma yönteminin esas misyonunun meslekler ve disiplinlerarası yeni bir düşünce biçimi oluşturarak, metropoller üzerine odaklanmak olduğunu belirtti. [2]

Mimarlık Politikalarının Uygulanması
Bu oturum, mimarlık politikalarının somut uygulamalarını örnekleyen projeler ve özellikle kent yönetimlerinin mimarlık politikalarının uygulanması ve böylece daha kaliteli yapılı çevre elde edilmesi konusundaki rolü üzerine odaklanıyordu.

Hamburg Baş Kent Plancısı Jörn Walter, Avrupa'da şu anda en büyük ölçekli kentsel gelişim projesi olan Hafencity Liman Kenti Gelişim Projesi üzerine bir sunum gerçekleştirdi. 1,8 milyon metrekarelik brüt inşaat alanı öngören proje, 12 bin kişilik 5.500 konut, 40 bin kişilik istihdam sağlayacak ofis yapıları, ticaret, dinlenme ve eğlenme tesisleri, eğitim ve kültür yapıları, parklar ve yürüyüş yollarının oluşturulmasını öngörüyor. Proje alanında, büyük bir bölümünün yapımı süren 100'ü aşkın projenin tümü mimari proje yarışmaları sonucunda elde edilmiş. Bu yarışmalar çoğunlukla uluslararası olarak düzenlenmiş. Walter, projelerin temel kriterlerinin sürdürülebilirlik, enerji tasarrufu ve beklenen iklim değişikliklerine uyum olduğunu örnekler üzerinden aktarmaya çalıştı.[3]

EFAP Başkanı Rob Docter, her ülkedeki mimarlık politikasının farklı bir biçim ve yöntemle oluşturulduğunu, önemli olanın mimarlık politikası metninin oluşturulması değil, uygulamaya geçirilmesi olduğunu ve ülkeler arasında bilgi ve deneyim paylaşımının önem kazandığını vurguladı.[4]

Mimarlık ve Toplum
Mimarlık ve toplum arasındaki bağları vurgulamayı amaçlayan bu oturum, daha kaliteli bir yapılı çevrenin oluşturulmasında işverenlere, kullanıcılara, kamu kurumlarına ve meslek adamlarına düşen görevlerin altını çizerek, bu konudaki görev bilincinin artması için yapılan etkinlikleri gündeme getirdi. **Hollanda'da mimarlık merkezi Architektuur Lokaal'in Müdürü Cilly Jansen**, merkezlerinin ana misyo-

[1] Isére Mimarlık Merkezi'ne ulaşmak için: **www.ma38.org**
Fransa'daki mimarlık merkezlerinin genel web sayfası: **www.ma-lereseau.org**
[2] Üniversite hakkında ayrıntılı bilgi için: **www.hcu-hamburg.de**
[3] Hafencity ve projeler hakkında ayrıntılı bilgi için: **www.hafencity.com**
[4] Dünyanın farklı ülkelerindeki mimarlık politikası örneklerine ulaşmak için: **www.mo.org.tr/mimpolveritabani**

nunun mimarlık alanındaki işverenlerin, özellikle de kamu sektöründekilerin bilinçlendirilmesi olduğundan bahsetti. Mimarlık merkezinin belediyeler, konut inşa eden firmalar, proje şirketleri ve yapılı çevrenin oluşturulmasında çalışan diğer taraflara yönelik pek çok eğitim ve etkinliği bulunuyor. Ayrıca bu merkezde, ihale prosedürlerinin daha iyi bir yapılı çevre üretecek biçimde geliştirilmesi için çalışmalar da yapılıyor. [5]

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) Başkanı Juhani Katainen, sunumunda Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkında AB Direktifi'nden bir alıntıyla mimarlık ve toplum arasındaki ilişkinin pek çok resmî belge tarafından da onaylandığını vurguladı: "Mimari tasarım, yapıların kalitesi, çevreleriyle uyumlu bir şekilde bütünleşmeleri, hem doğal ve kentsel peyzaja hem de kamusal ve özel mirasa olan saygı kamu yararına olan konulardır". Katainen, ACE'nin Haziran 2009'daki Avrupa Seçimleri'nde göreve gelecek Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu üyelerine yönelik hazırladığı politika önerilerini katılımcılara aktardı ve bu önerilerin esasının mimarlık ve toplumun yaşam kalitesi arasındaki ilişki olduğunu vurguladı. [6]

Oturumlarda yapılan sunuşlar dışında konferansın diğer iki önemli etkinliği: Çek Mimarlık Politikası'nın açıklanması ve Çek Mimarlar Odası ile Çek Cumhuriyeti Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında "kaliteli bir çevredeki yaşamın bir parçası olarak ve sürdürülebilir yaşama katkıda bulunmak amacıyla mimarlık alanında sürekli ve bütüncül eğitim konusunda" bir işbirliği protokolü imzalanması oldu. Protokolde, mimarlık eğitimi, mimarların sürekli mesleki gelişimi ve toplumda mimarlık kültürünün yayılması için genel eğitim içinde mimarlığın öğretimi konularında işbirliği yapmaları öngörülüyor.

Konferansın ardından gerçekleştirilen EFAP Genel Kurulu toplantısında organizasyonun yıllık bütçesi ve yol haritası değerlendirildi. Genel Kurul'da sunulan verilere göre şu anda EFAP üyeleri arasında 17 hükümet kuruluşu, 19 meslek örgütü, 12 kültür kuruluşu ve 8 bireysel üye bulunuyor. Bu son toplantıda EFAP'a, bir süredir EFAP konferanslarına düzenli olarak katılan TC Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın da aralarında bulunduğu toplam 6 üye daha katıldı. Mimarlar Odası, Ekim 2006'daki Finlandiya toplantısından beri EFAP üyesi. Bir sonraki EFAP toplantısı 3-4 Aralık 2009 tarihinde AB İsveç Dönem Başkanlığı'nın evsahipliğinde Stockholm kentinde gerçekleştirilecek.[7]

Mimarlar Odası ACE Eğitim Çalışma Grubu'na Katılıyor

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) Eğitim Çalışma Grubu 27 Mart 2009'da Romanya'nın Bükreş kentindeki Ion Mincu Üniversitesi'nde toplandı. Türkiye'den ilk kez katılım sağlanan çalışma toplantısına, aynı zamanda UIA'daki eğitim çalışmalarını da izleyen UIA Konsey Üyesi Deniz İncedayı katıldı. Toplantıda Romanya, Slovakya ve Hırvatistan'daki mimarlık eğitimi modelleri hakkında sunuşlar ve değerlendirmeler yapıldı. Mesleki yeterliliklerin tanınması kapsamında diplomaların tanınması prosedürlerinin önem kazanması nedeniyle, Eğitim Çalışma Grubu altında "mimarlık diplomaları" konusunda bir alt grup oluşturulması kararlaştırıldı. Ayrıca, mesleki eğitimin bir parçası olarak Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) konusunda, toplantı katılımcıları kendi ülkelerindeki sistemler hakkında fikir alışverişinde bulundular.

UIA 2. Bölge Başkanları Budapeşte'de Toplandı

UIA 2. Bölge Başkanları toplantısı 5-8 Mart 2009 tarihleri arasında Macaristan'ın Budapeşte kentinde gerçekleştirildi. UIA 2. Bölge, Doğu Avrupa ve Orta Doğu bölgesinden, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu yaklaşık 30 ülkedeki mimarlık meslek örgütlerini kapsıyor. 2. Bölge ülkelerinin yoğun katılımıyla gerçekleşen Budapeşte toplantısının başkanlığını UIA'nın 2. Bölge'den Sorumlu Başkan Yardımcısı Lisa Siola yaptı. Toplantıya davetli olarak katılanlar arasında UIA Başkanı Louise Cox, UIA'nın 1. Bölge'den Sorumlu Başkan Yardımcısı Albert Dubler, UIA'nın Önceki Dönem Başkanı Gaetan Siew ve UIA'nın 2. Bölge'den Sorumlu Önceki Dönem Başkan Yardımcısı Martin Drahovsky de bulunuyordu.

Toplantının gündem maddeleri arasında, 2. Bölge ülkelerinden UIA çalışma programları ve komisyonlarına katılım, 2. Bölge üyelerinin güncel durumları, önümüzdeki dönemde UIA himayesinde gerçekleştirilecek bölgesel etkinlikler ve bölgenin gelecek vizyonu bulunuyordu. Budapeşte toplantısının ilginç bir diğer gündem maddesi ise, Visegrad Dörtlüsü

[5] Merkezle ilgili daha geniş bilgi için: **www.arch-lokaal.nl**
[6] Politika önerileri metnine ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/acepolitikamaddeleri2009.pdf**
[7] Daha önceki EFAP konferans ve toplantılarına Türkiye adına katılım raporları için: **www.mo.org.tr/mimpolveritabani**
EFAP konusundaki güncel gelişmeleri ve belgeleri izlemek için: **www.efap-fepa.eu**

(Visegrad Four) olarak adlandırılan Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan ve Slovakya ülkelerinin bölgesel olarak oluşturmaya çalıştıkları ortak mimarlık politikası metninin sunulması oldu.

Toplantı gündem maddelerinde, Mimarlar Odası Genel Başkanı Bülend Tuna Türkiye'deki güncel çalışmalar hakkında bir rapor sunarken, UIA Konsey Üyesi Deniz İncedayı konsey üyeliği kapsamında sürdürdüğü etkinlikleri kısaca özetledi, ayrıca Mimarlar Odası'nın UIA SMG programı kapsamında yaptığı çalışmalar Tuğçe Selin Tağmat tarafından bir sunuş olarak aktarıldı.

Mimarlar Odası, 2. Bölge adına UIA SMG programı çalışmalarına katılıyor ve bu kapsamda bir süredir UIA 2. Bölge ülkeleri arasında SMG sistemleri konusunda bir anket düzenliyor. Oda, bölgede SMG sistemleri konusunda bilgi ve deneyim alışverişi yapmak amacıyla, 29 Eylül 2009'da İstanbul'da 2. Bölge UIA SMG toplantısına evsahipliği yapmayı planlıyor. Mimarlar Odası'nın katılımda bulunduğu UIA çalışma grupları arasında Eğitim Komisyonu'nun Eğitimde Çevresel Sürdürülebilirlik Alt Çalışma Grubu, Sorumlu Mimarlık Çalışma Grubu, SMG İzleme Komitesi ve UIA Çocuk ve Mimarlık Çalışma Programı bulunuyor.

Visegrad Dörtlüsü'nün Mimarlık Politikası metnine ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/visegrad4policy.pdf

UIA Konsey Toplantısı Kosta Rika'da Gerçekleştirildi

Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) 111. Konsey Toplantısı 15-16 Şubat 2009 tarihlerinde Kosta Rika'nın San José kentinde gerçekleştirildi. UIA Konseyi, tüm bölgelerden seçilmiş üyelerden oluşuyor ve UIA yönetimi için danışma kurulu görevi görüyor. Temmuz 2008'de Torino'da gerçekleştirilen UIA Genel Kurulu'nda Türkiye UIA Konseyi'ne seçilmişti. Kosta Rika toplantısına şu anda Konsey Üyeliği görevini yürüten Deniz İncedayı katıldı.

Toplantının açılışının hemen ardından, UIA 2008 Torino'da UIA Konsey Üyeliği görevine seçilen ve bir süre önce kaybettiğimiz değerli hocamız Günhan Danışman anısına saygı duruşunda bulunuldu ve uluslararası mimarlık ortamına yaptığı katkılardan sözedildi.

Konsey toplantısında, UIA yöneticileri ve UIA Konsey Üyeleri çalışmalarına ilişkin raporları aktardılar. Yine bu toplantıda, 2009 yılı Dünya Mimarlık Günü teması "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü" olarak belirlendi. Her yıl Ekim ayının ilk Pazartesi günü kutlanan Dünya Mimarlık Günü bu yıl 5 Ekim'de kutlanacak.

UIA 2. Bölge'den Sorumlu Başkan Yardımcısı Lisa Siola'nın önerisiyle, Antalya'da düzenlenecek 2010 Genç Mimarlar Buluşması'nın UIA himayesinde gerçekleştirilmesine karar verildi. Toplantı, UIA'nın gelecek çalışmaları için öneriler içeren çeşitli kararlarla sonuçlandı.

2009 Dünya Mimarlık Günü: "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü"

Her yıl Ekim ayının ilk Pazartesi günü kutlanan Dünya Mimarlık Günü bu yıl 5 Ekim'de kutlanıyor. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) 15-16 Şubat 2009 tarihlerinde Kosta Rika'nın San José kentinde gerçekleştirdiği Konsey Toplantısı'nda 2009 yılı Dünya Mimarlık Günü temasını "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü" olarak belirledi.

Her yeni proje mimarlara yeni veriler sunmaktadır: Yeni işveren, yeni arazi, yeni iklim koşulları, yeni program, yeni bütçe, yeni kullanıcılar. Tamamen yeni olan bu durumlara uygun çözümlerin geliştirilmesi profesyonel mimarların günlük görevlerinden biridir. Günümüz dünyası çevresel, iklimsel, mali ve toplumsal alanlarda eşzamanlı ve daha önce eşi görülmemiş bir krizle karşı karşıyadır ve bu kriz bizleri her sektörde çeşitli parametreleri yeniden gözden geçirerek yenilikçi çözümler üretmeye zorlamaktadır. Böylece mimarlar bu krizi yeni teknik, çevresel, toplumsal, ekonomik ve estetik çözümler geliştirmek üzere bir sıçrama tahtası olarak kullanabilir ve içinde bulunduğumuz sıkıntılı durumda öncü bir rol üstlenmek konusundaki yeteneklerini göstermek açısından bir fırsat olarak değerlendirebilirler.

Düzeltme: BELGELER 12'de yayınladığımız, Avrupa Konseyi'nin "Avrupa Kentsel Şartı: Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto" belgesinin çevirisinde çeşitli düzeltmeler yapılmıştır. Çevirinin düzeltilmiş haline ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/kentselsart2.pdf**

2009 Avrupa Seçimlerine Yönelik ACE Politika Önerileri

Nisan 2009

Çeviri: Arif Şentek

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) 24 Nisan 2009 günü Helsinki'de yaptığı Genel Kurul toplantısında Mayıs 2009'daki Avrupa Seçimleri'nde göreve gelecek Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu üyelerine yönelik politika önerilerini içeren bir metni onayladı. Toplantının ardından Avrupa Parlamentosu seçimi için aday olan politikacılara gönderilen bu metnin, Avrupa Komisyonu atamalarının yapılmasının ardından yeni göreve gelen bürokratlara da iletilmesine karar verildi. Bu metinde özellikle son dönemlerde hizmetler sektörüyle ilgili çeşitli AB düzenlemelerinin uygulamaya sokulduğu, fakat bunların genelinin mesleki hizmetlerin kendine özgü özelliklerini dikkate almadığı vurgulanıyor. Ayrıca ACE, AB yönetimine gelecek politikacı ve bürokratlara, hizmetler sektöründe serbest dolaşım adına düzenlemelerinin çoğunun kaldırılmasından duyduğu rahatsızlığı da aktarıyor. Kamu yararına bir meslek olan mimarlıkta, kamu sağlığı ve yararını korunması adına, meslekle ilgili minimum standartlar ve düzenlemelerin bulunması gerektiği görüşünün altı çiziliyor. ACE, Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nde mimarlık eğitimi için öngörülen 4 yıllık sürenin 5 yıla çıkartılmasını ve 2 yıllık staj şartı getirilmesini istiyor.

Politika maddelerinin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/acepolicystatements2009.pdf

Yapılı Çevreyle İlgili İhalelerde Kalitenin Ön Planda Olmasını Sağlayın

- Yapılı çevreyi oluşturan binalar ve bütün diğer yapıların, özellikle de kamu fonları ile finanse edilen projelerin ihale süreçlerinde sürdürülebilirlik, mimari kalite ve ömür boyu maliyet açılarından en nitelikli önerilerin seçilmesine olanak veren yöntemlerin benimsenmesi ve uygulanmasını sağlamanızı istiyoruz. Kamu ihalelerini yürütenler, yapılı çevre konusundaki proje önerilerini değerlendirirken, yalnızca ekonomik açıdan en avantajlı olanların değil, aynı zamanda kaliteye yönelik şartları da yerine getirenlerin tercih edilmesi konusunda dikkatli olmalıdırlar. Ayrıca, yenilikçi yaklaşımları ve genç yetenekleri gözetecek ve kaliteye dayalı alternatif hizmet temini sistemlerini dikkate alacak, eşitlikçi bir mimarlık pazarı yaratılması için gerekli tedbirler almanızı bekliyoruz. Bu kapsamda, Kamu İhaleleri Direktifleri de beklenen tarihten daha erken revize edilmelidir.

- Bazı Üye Ülkelerde, Kamu-Özel Ortaklığı *(Public Private Partnership)* uygulamasının fazlasıyla genelleştirilmesi ve bu yöntemin bina ihalelerine yanlış biçimde yansıtılarak, kötüye kullanılması eğilimi görülmektedir. Mimarın, kamu yararını koruması ve kaliteye dayalı tutarlı bir

ürün elde edilmesini güvence altına almak için ihtiyacı olan bağımsızlığı vermeyen ve "tasarım ve inşaatın birlikte ihalesi" *(Design and Build)* yönteminin aşırı ölçüde kullanımından kaynaklanan olumsuz sonuçlar çok sayıdaki örnekte gözlemlenmektedir.

- Daha genel olarak, AB'nin ortak pazar düzenlemelerine ilişkin yaklaşımına rağmen ve bu yaklaşıma ters düşmeksizin, mimarlık hizmetlerinin kendine özgü doğası ve toplumun sağlığı ve refahı üzerindeki etkileri de dikkate alınmalıdır: Mimarlık mesleğine ilişkin toplum yararına düzenlemeler getiren ve mimarlık hizmetlerinde geçerli koşulları belirleyen bir ortamın hedeflenmesi gerekmektedir.

Avrupa'da Yaşam Kalitesini Yükseltecek Koşulları Yaratın

- AB'ye yapılı çevrede kalitenin ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik hedefleri gerçekleştirme olanağı getirecek tek seçenek; konuların ekonomik ve teknik yanlarından daha fazlasını dikkate alan, toplumsal ve kültürel yönleri de hesaba katan entegre ve bütüncül yaklaşımların kabul edilmesidir. Ancak bu yolla, daha kaliteli bir yaşam için toplumun ve gelecek kuşakların beklentilerine yanıt verilebilecektir.

- AB düzeyinde geçtiğimiz yıllarda kabul edilen politikalar, karar metinleri ve bildirilerin geliştirilerek işlenmesi, bu belgelerde yer alan tavsiyelerin bütün AB politikalarına ve mevzuatına entegre edilmesi ve ayrıca bunların Üye Ülkeler'de uygulanmasının izlenmesi acil bir ihtiyaçtır.

- Yapılı çevrenin kalitesini tanımlama ve değerlendirmeye ilişkin yeni yaklaşımlar ve yöntemler bütün boyutlarıyla geliştirilmeli, ihale süreçlerinde yetkili olanların ve yerel yönetimlerin projelerde kalite ve sürdürülebilirliği değerlendirmelerine ve insan yerleşimlerinin yönetimi, geliştirilmesi ve yeniden geliştirilmesi konularında karar almalarına yarayacak yeni kriterler ve araçlar kullanıma hazır hale getirilmelidir.

- Avrupa Komisyonu, Üye Ülkeler ve yerel yetkililer, iyi düşünülmüş tutarlı mimarlık politikalarının kabulü ve uygulanması yoluyla, bütün düzeylerdeki karar vericilerin ve genelde toplumun, mimarlığın yaşamlarına getireceği olumlu etkilerin farkında olmalarını ve böylelikle yapılı çevrenin bütününde kalite ve sürdürülebilirliğin geliştirilmesi için çaba göstermelerini sağlamalıdırlar.

- İnşaat sektöründe ve bu kapsamda mimarlık mesleğinde, sorunlara çözüm getirmek üzere bütüncül ve senteze yönelik becerilerin kullanılması, özellikle binalarda enerji verimliliği ile ilgili Stratejik Araştırma Gündemi'nin gerçekleştirilmesi ve böylece, özellikle mevcut yapı stoğu ve daha genelde mimari miras konularında AB'nin hedeflerine başarıyla ulaşılması amacıyla Avrupa Ekonomik İyileştirme Planı'ndaki sözleri yaşama geçirecek eylemlere ve bu amaçla gerekli kaynakların temin edilmesine ihtiyaç vardır.

Mimarlık Hizmetleri Veren Kişilerin Yeterliliklerinde Uygun Bir Düzeyi Güvence Altına Alan Birleştirici Bir Yaklaşım Geliştirin

- Mimarlık hizmeti verenlerin toplum üzerinde geniş etkileri olan bu görevin gerektirdiği beceri ve deneyimleri edinmiş olmalarının sağlanması bir zorunluluktur. Bu aynı zamanda, mimarlık hizmetlerinin yüksek kalitede verilmesi ve son kullanıcıların korunması için de gereklidir. Bu bağlamda, Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nde mimarlar için öngörülen 4 yıl eğitim süresi mümkün olan en kısa zamanda revize edilerek 5 yıla çıkartılmalı ve buna ek olarak yeterliliğin kazanılması için 2 yıllık mesleki uygulama deneyimi şartı getirilmelidir.

- Bu konu, mimarlıkta yeterliliklerin karşılıklı tanınması ve mimarlık hizmetlerinin dolaşımı konusundaki anlaşmalara ilişkin müzakere süreçlerinin hızlandığı bu dönemde daha da önem kazanmaktadır. AB'nin üçüncü ülkeler ve bölgelerle sürdürdüğü veya sonuçlandırdığı bu müzakereler, karşılıklılık ve eşdeğerlik ilkelerine uygun olarak Avrupa ve dünya mimarlarına bugün ve gelecek kuşaklar için yeni piyasalar açılmasına yöneliktir ve küresel hizmet ticareti ile de yakından ilgidir.

Tüm Kurumsal Yapıları Daha Verimli Hale Getirmek İçin Gözden Geçirin

- Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer ilgili kuruluşların, yapılı çevre ile ilgili eşgüdüm ve yönetim kademelerinde düzenlemeler yapılarak, gerçek anlamda sürdürülebilir kalkınmaya ulaşma hedefinin getirdiği sorunlara yanıt verebilmeleri ve bu alandaki politika ve mevzuat oluşturma çabalarında daha bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşım sergileyebilmeleri sağlanmalıdır. ACE özellikle Avrupa Parlamentosu'ndaki Kentsel Konut Ortak Grubu çalışmalarını önemsemekte ve bu çalışmaların sürdürülmesini talep etmektedir.

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) Mimarlıkta Mesleki Deneyim İçin Bir Çerçeve Önerisi

16 Kasım 2008

Çeviri: Arif Şentek

Avrupa Mimarlar Konseyi'nin (ACE) Kasım 2008'de Helsinki'de gerçekleştirilen Genel Kurul toplantısına sunulan bu belge, ACE Mesleki Deneyim Çalışma Grubu'nun uzunca bir süredir yaptığı çalışmaların sonuçlarını içeriyor. Konuları oldukça başarılı bir şekilde sentezleyen ve mimarlıkta mesleki deneyimin programlanması konusunda bir çerçeve önerisi getiren bu metin, farklı ülkede mesleki deneyim uygulamalarının bir anket aracılığıyla araştırılmasını amaçlıyor. ACE, mimarlıkta yeterliliklerin tanınması konusundaki politikası ve lobi faaliyeti gereği, mesleki deneyim konusunu çok önemsiyor. AB'nin Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nin mimarlıkta yeterliliğin tanınması için asgari 4 yıl mimarlık eğitimi ve sınav şartı getirmesinin karşısında ACE, mimarlık için asgari 5 yıl eğitimin şart olduğunu, bunun ardından 2 yıllık bir mesleki deneyim süresinin zorunlu hale getirilmesi gerektiğini savunuyor. Bu konuda AB kurumları ve üye ülkelerinde lobi faaliyeti yürütüyor.

Çerçeve önerisinin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/aceprofexp.pdf

A. GİRİŞ

Mimarlık mesleğinde, mesleki alanda çalışmaya başlamak için gerekli yeterliliğe ulaşılmasının yolu akademik eğitimden geçmektedir. Ancak bu akademik yeterliliği alan bir kişinin işverenler, kullanıcılar ve toplumun çıkarlarını bütüncül olarak temsil edebilecek ve savunabilecek profesyonellikte bir mimara dönüşebilmesi için, buna ek bir mesleki deneyim edinmesi gerekli ve hatta zorunludur.

Profesyonel bir mimarın gelişimi, mimarlık meslek uygulamasının içerdiği çok çeşitli alanlarda farkındalık, bilgi, kavrayış ve becerinin elde edilmesiyle sağlanır.

Akademik yeterlilik, örneğin mimarlıkta mezuniyetle alınan bir unvan veya diploma, bu yolda sadece bir ilk adımdır.

Buna karşılık mesleki deneyim, eğitimde edinilen bilgilerin meslek pratiğinde uygulanması yeteneğini kazandırır. Ancak böyle bir düzeye erişildiği zaman edinilebilecek türden bir lisans veya benzeri bir yetkilendirme belgesi ile de mesleki yeterliliğin tüketicilere kanıtlanması sağlanır.

Bunun ötesinde mesleki deneyim, mimarlık meslek uygulamasının çeşitli alanlarında, özel yetenek ve ilgiler doğrultusunda veya üstlenilen özelleşmiş işlerin gerçekleştirilmesi sonucunda uzmanlaşmanın geliştirilmesine yardımcı olur.

Diğer yandan, ekonomik, teknik ve sosyal alanlardaki değişim, mimarın sürekli mesleki gelişimini de zorunlu kılar.

ACE Çalışma Grubu tarafından toplanan bilgiler, AB üye ülkelerinde inşaat sektörünün örgütlenmesinde farklılıklar bulunduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla, bu ülkelerde mimarların etkinlik biçimleri ve tüketicilerin bir mimardan bekledikleri becerilerde de farklılıklar söz konusudur.

AB'nin Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkındaki Direktifi'nin (2005/36/EC)[1] 46. maddesinde sıralanan eğitim koşulları, mimar olmak için gerekli koşullardır. Fakat yine de mesleki yeterlilik kapsamında değerlendirildiğinde, yetkin bir mimarın profesyonel düzeyde mesleği uygulayabilmesi için eksik kalmaktadır.

Akademik eğitim sırasında edinilen bilgi ve becerileri pratiğe aktarabilme ve mesleki yargıda bulunabilme yeteneğinin kazandırılması dâhil olmak üzere, bir mimarın mesleği uygulamada gerekli profesyonel olgunluğunu eksiksiz geliştirilebilmesi ve tam sorumlu, bağımsız mimar olarak tanınması için, belirli bir mesleki deneyim koşulunun zorunlu olarak getirilmesi gerekir. Bu en azından, eski Mimarlar Direktifi'nin (85/384/EEC)[2] öngördüğü şekliyle, sınır ötesi hizmet sunumu ve şirket kurulumu için aranan bir koşul olmalıdır.

Yapılı çevremizin kalitesi, günlük modalar veya gelip geçici eğilimlerle değil, akademik eğitim ve mesleki deneyimle edinilmiş yeterli bilgi ve beceriye sahip meslek topluluğu temel alınarak sağlanabilir.

Bu yolla bir mimar, yapılı çevrede kalitenin geliştirilmesi ve korunmasını amaçlayan 2007 tarihli Leipzig Şartı[3] belgesinde hükümetler, tüketiciler, inşaatçılar, mimarlar ve yapılı çevreyle ilgili tüm tarafların ortak çabası olarak tanımlanan "Baukultur" (yapı kültürü) bağlamında, kendisinden beklenen geniş kapsamlı uzman katkısını sağlayabilecektir. Deneyimli profesyonel mimarlar olmadan "Baukultur" oluşamaz.

B. MESLEKİ DENEYİMİN TANIMI

Burada kullanılan "Mesleki Deneyim" sözcüğü, mimarlık mesleğinin "bağımsız" olarak uygulanması için gerekli olan bilgi ve beceriler bütününün edinilmesini içermektedir.

Bu süre (genellikle 2 yıl), akademik eğitimden (3 yıllık lisans ve bunu izleyen 2 yıllık master eğitiminden) ayrı ve farklıdır ve genellikle akademik eğitimin tamamlanmasının hemen ardından gelmektedir. Bu sürenin bir bölümünün akademik çalışmalar sırasında tamamlanması mümkündür.

Burada temel amaç, bir inşaat projesinin uygulama aşamalarını ve aynı şekilde bir mimarlık bürosunun çalışmalarını yönetebilme yeteneğinin kazandırılmasıdır. Bu yetenek ilkesel olarak doğrudan mimarlık meslek uygulaması içinde edinilmekte, bir değerlendirmeye (örneğin sınava) tabi tutulmakta ve mesleği uygulamaya olanak veren lisans gibi bir belgenin alınmasıyla kesinleşmektedir.

Mesleki deneyim aşaması, akademik eğitimin tamamlayıcısıdır ve akademik eğitim ile mesleğin uygulanması arasında var olan farklılıklardan dolayı gereklidir. Bir mimar, edindiği bilgileri uygulamaya geçirebilme yeteneğini ancak mesleki deneyim ile edinebilir. Her ne kadar mesleki deneyim sorununa Bolonya Deklarasyonu'nda[4] değinilmemiş olsa da, bu konu tüketici haklarının korunması açısından bir gerekliliktir.

Not: Bağımsız bir mimar, bir projenin sorumluluklarını ve işverenin çıkarlarını korumayı üstlenebilecek ve başlangıcından bitimine kadar bütün gelişme süreci içinde projeyi yönetebilecek bir kişidir. Bu konuda daha fazla bilgi için ACE'nin Kalite Şartı'na[5] bakınız.

C. MESLEKİ YETKİNLİKLERİ EDİNME AŞAMALARI VE YÖNTEMLERİ

Bir mimarın eğitimi ve stajında 4 ana aşama belirlemek mümkündür: Bu aşamalardan ilk ikisi, kişiye üçüncüsünü uygulama olanağı vermekte; dördüncüsü ise kişinin etkinlik alanını genişletmesini, derinleştirmesini sağlamaktadır. Bu dört aşamaya, bir diğer aşama olarak, akademik bir alan olan "doktora" çalışması eklenebilir.

1. Akademik Eğitim

- Giriş koşulları
- İçerik:
  - Lisans = 1. aşama*
  - Master = 2. aşama
- Akademik yeterlilik (= 1. aşama + 2. aşama)

2. Mesleki Deneyimin Edinilmesi

- Giriş koşulu: Akademik yeterlilik
- İçerik:
  - Uygulama deneyimi (eşkredilendirilmiş ve/veya kayıtlı) ve/veya
  - Zorunlu dersler ve/veya
  - Örnek proje ve/veya
  - Değerlendirme ve/veya sınav
- Mesleki yeterlilik = 3. aşama

[1] **(Ç.N.)** Yeterlilikler Direktifi için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/yeterlikler.doc**
[2] **(Ç.N.)** Mimarlar Direktifi için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/mimarlardirektifi.pdf**
[3] **(Ç.N.)** Leipzig Şartı için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigsarti.pdf**
[4] **(Ç.N.)** Bologna Deklarasyonu için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/BolonyaTR.pdf**
[5] **(Ç.N.)** ACE Kalite Şartı için bakınız: **www.mo.org.tr/UIKDocs/kalitesarti.pdf**

3. Mesleğin Bağımsız Olarak Uygulanması

- Giriş koşulu: Mesleki yeterlilik
- Olası uygulama şekilleri:
  - Şirket kurulumu (bir mimar olarak)
  - Bir başka AB ülkesinde şirket kurulumu
  - Bir başka AB ülkesinde belirli bir hizmetin sunumu**
- Zorunlu veya gönüllü Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)***

4. İsteğe Bağlı Yeterlilikler

Yalnızca mimarlara özel olmayan yeterlilikler

- Aranan koşullar: Akademik yeterlilik

Yalnızca mimarlara ayrılmış yeterlilikler

- Aranan koşullar: Mesleki yeterlilik

+ Doktora

** "Aşama" sözcüğü, akademik çalışmalardaki "derece" sözcüğü ile karıştırılmaması amacıyla (örneğin bu durumda üçüncü derece "doktora" olurdu), mimarlar için mesleki eğitim programlarının farklı adımlarını tanımlamakta kullanılmıştır.*

*** "Belirli" bir hizmet deyimi, sadece bir projeye ilişkin hizmet anlamına gelmektedir.*

**** Geçici hizmet sunumuna, ev sahibi ülkede SMG uygulaması zorunlu tutulmaz, fakat önerilir. Bazı ülkelerde SMG[6] yasal zorunluluktur ve sıkı olarak denetlenmektedir.*

D. MESLEKİ DENEYİMİN EDİNİLMESİNDE FARKLI DÜZEYLER

Mimarlık mesleğinin bağımsız bir şekilde uygulanması için gerekli yeterliliklerin edinilmesi sürecinde 6 farklı düzey belirlenebilir: İlk dört düzey, bu yeterliliklerin edinilmesi sürecinde geçilmesi gereken farklı aşamalardan oluşmaktadır. Beşincisi, tamamlayıcı nitelikteki yeterliliklere ilişkindir. Altıncısı, yeterliliklerin güncellenmesi ve zaman içinde geliştirilmesini sağlamaya yöneliktir.

1. Farkındalık: Meslek alanlarındaki kuralların, yöntemlerin, prosedürlerin, genel konu başlıklarının ve kavramların neler olduğunun farkında olunması;
2. Bilgi: Tanımlar, kurallar, yöntemler ve süreçleri kapsayan özelleşmiş bilgilere aşina olunması;
3. Anlama: Bilginin özümsenmesi ve yorumlanması, uygulama alanına aktarılması;
4. Beceriler: Özel bilgilerin üstlenilen işlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması ve kendine özgü sorunlara getirilecek çözümlerde uygulanması becerisinin kazanılması;
5. Tamamlayıcı Yeterlilik: Belirli bir alanda, yetkili bir kurul tarafından onaylanan tamamlayıcı yeterlilik;
6. SMG: Edinilmiş bilgi ve becerilerin eksiklerinin tamamlanması, geliştirilmesi veya uyarlanması aracılığıyla korunması ve güncellenmesinin sağlanması ve (daha önceki düzeylerde geliştirilemeyen) yeni etkinlik alanları ve uzmanlaşmaların geliştirilmesi.

E. MESLEKİ YETKİNLİK GRUPLARI VE TÜRLERİ

Aşağıda belirtilen yetkinlikler, 5 genel grup altında toplanmıştır. Bir gruptaki yetkinlik konularının az veya çok olması, o yetkinlik grubunun önem derecesini gösteren bir özellik olarak algılanmamalıdır. Bu bakımdan örneğin, "tasarım" başlığı altında, az sayıda yetkinlik konusu var gibi görünse de, kuşkusuz "tasarım" yetkinliği bir mimar için en temel yetkinlik alanlarından biridir.

Parantez içinde verilen referanslar, söz konusu yetkinliklere değinilen ve çeşitli referans belgelerine ilişkindir. *(Bu belgeler, metnin en sonunda bir liste halinde verilmektedir)*

Birtakım yetkinlikler, akademik eğitim sırasında veya sonrasında alınacak kuramsal derslerle edinilebilmektedir *("bilgi" kapsamında olan yetkinliklerin tümünün böyle olduğunu söyleyebiliriz).* Bazı yetkinlikler ise, belirli bir deneyim sürecinden geçilmesini gerektirmektedir. Bu ikinci gruptaki yetkinlikler, yanlarına **[EXP]** kısaltması koyarak belirtilmiştir.

1. Kültür ve Beşeri Bilimler

- Mimarlığın bağlamına ve kültürel/felsefi etkileşimlerine ilişkin (tarih, kuram, diğer kültürel alanlarla ilişkiler gibi) bilgiler *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Mimarlığın politik ve idari bağlamına ilişkin bilgiler *(RIAI)*
- Mimarlığın toplumsal bağlamını ve etkileşimlerini anlama *(ARB/RIAI)*
- Mimarlığın ekonomik bağlamını ve etkileşimlerini anlama *(ARB/RIAI)*
- Halk ve yapılı çevre arasındaki ilişkileri anlama *(ARB/RIAI)*
- Sorunlara disiplinler arası bir anlayışla bakma yeteneği *(ENHSA)*

2. Tasarım

- Yaratıcı düşünme, hayal gücünü kullanma, tasarım çalışmalarına yenilikler getirici bir bakış açısıyla önderlik etme becerisi
  [EXP] *(RIAI/CCBE/ENHSA)*

[6] **(Ç.N.)** SMG konusundaki ACE ve UIA belgeleri için bakınız:
www.mo.org.tr/UIKDocs/smgavrupa.pdf
www.mo.org.tr/UIKDocs/6-TR.pdf

- İşverenlerin, kullanıcıların ve toplumun gereksinimlerine ilişkin söylenenleri dinleme, analiz etme ve yorumlama becerisi **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Bir projenin, çevresel, toplumsal ve kültürel yönlerini anlama ve analiz etme yeteneği **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Tasarıma (teknik, hukuki, ekonomik, çevresel, güvenlik ve benzeri) bilgilerin uygulanması becerisi **[EXP]** *(ARB/ENHSA)*
- Beklentilere yanıt veren üç boyutlu bir projenin üretilmesi için: istenilenler, sınırlamalar, olanaklar ve değerler arasında önceliklerin belirlenmesi becerisi **[EXP]** *(RIAI/CCBE/ENHSA)*
- Projelerin estetik, işlevsel, teknik, toplumsal ve çevresel niteliklerini eleştirel açıdan değerlendirebilme becerisi **[EXP]** *(RIAI)*
- Farklı malzemeler, yapı bileşenleri ve tekniklerini kullanma ve bir araya getirebilme becerisi **[EXP]** *(RIAI)*
- Mekânı üç boyutlu olarak imgeleme, görselleştirebilme ve sunum haline getirebilme becerisi **[EXP]** *(ARB/RIAI/ACE/ENHSA)*
- Diğer uzmanlarla birlikte çalışma ve onlara önderlik etme becerisi **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*

3. Teknoloji ve Çevre

- Malzeme ve tekniklerin özellikleri ve kullanımına ilişkin bilgi **[EXP]** *(RIAI)*
- İnşaat tekniklerinin çevresel etkileri konusunda bilgi **[EXP]** *(RIAI)*
- İnşaat süreçleri ve şantiye çalışmalarına *(yöntemler, inşaat sürelerine etki eden faktörler ve iş güvenliği konularına)* ilişkin bilgi **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Teknik mevzuatın uygulanmasına ilişkin bilgi ve beceri **[EXP]** *(ARB/RIAI)*
- Çevresel bağlam ve mimarlığa etkilerini anlama **[EXP]** *(RIAI/ENHSA)*
- Bir projenin inşa edilebilirliğini güvence altına alabilecek şekilde tasarım ilkelerini ve tekniklerini (inşaat, yapı sistemi ve tesisat) anlama **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Bir projenin genel tasarımını dikkate alarak detaylarının geliştirilmesi becerisi [EXP] (RIAI)
- Teknik alternatiflerin maliyetlerini dikkate alma becerisi [EXP] (ARB/RIAI)
- Değişik inşaat malzeme ve tekniklerini bir bütün oluşturacak şekilde biraraya getirme becerisi [EXP] (RIAI)

4. İş Yönetimi ve Mesleki Uygulama

A. Uygulama Yönetimi

- Yapı sürecinde ve inşaat sektöründe mimarın rolü ve konumu hakkında bilgi *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Fikri mülkiyet hakları konusunda bilgi *(ARB)*
- Pazarlamaya ilişkin bilgi ve beceri *(ARB)*
- Mimarlık meslek uygulamasının hukuki ve teknik yönlerine (vergilendirme, mali yönetim vb.) ilişkin bilgi *(ARB/RIAI)*
- İnsan kaynakları yönetimi hakkında bilgi *(ARB)*
- Mimarlık firmaları ve diğer disiplinleri de bünyesinde bulunduran firmalar ve ortaklıklar hakkında (ulusal ve uluslararası düzeyde) bilgi *(ARB)*
- Mimarlık bürolarının mali yönetimi konusunda bilgi *(ARB)*
- İş yönetiminin (özellikle bir mimarlık bürosu yönetiminin) genel ilkelerini anlama **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Dürüstlük, doğruluk, tarafsızlık (RIAI/ACE/ENHSA)
- Bütün meslektaşlara karşı onurlu davranma *(ARB/RIAI/ACE)*
- Net düşünebilme ve işverenlerin, kullanıcıların ve toplumun çıkarlarını savunan öneriler geliştirebilme becerisi *(RIAI/ENHSA)*
- Yasal mevzuatı yorumlama, toplumsal ve çevresel etkileri dikkate alma konusunda bilgi, anlayış, saygı ve beceri **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Sahip olduğu olanaklar ve sınırlamalara ilişkin doğru bir değerlendirme yapabilme, bunları geliştirme doğrultusunda girişimde bulunma konusunda isteklilik, diğer yetkinlik sahiplerinden yararlanabilme ve bu nedenle bir görevlendirme söz konusuysa, işvereni görevlendirme koşulları hakkında bilgilendirme becerisi **[EXP]** *(RIAI)*
- Mimarlık hizmetlerinde sözleşmelerden kaynaklanan değişik ilişkileri anlama, gerekli görüşmeleri yürüterek ücretleri belirleme yeteneği **[EXP]** *(ARB/RIAI)*
- Değişik disiplinlerden oluşan bir takım içinde çalışma, böyle bir takımı kurma, yönlendirme, yönetme yeteneği **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Sorumlulukların karşılanması, üstlenilmesi (sigortalar) *(ARB/RIAI)*
- Bilginin açık bir şekilde anlaşılması, edinilmesi, üretilmesi, iletilmesi ve yönetilmesi konusunda beceri **[EXP]** *(ARB/RIAI/ENHSA)*
- Anlaşmazlıkları görüşme, taraflar arasında arabuluculuk yapma ve çözüm yolları bulma yeteneği **[EXP]** *(RIAI/ACE)*
- Öğrenmeyi öğrenme ve sahip olduğu bilgileri geliştirebilme yeteneği **[EXP]** *(ARB/ENHSA)*
- Bir kalite politikası oluşturma ve izleme **[EXP]** *(ARB)*
- Bilgisayar teknolojisinde yetenekli olma **[EXP]** *(ENHSA)*

B. Proje Yönetimi

- Projeleri yönetme bilgi ve becerisi **[EXP]** *(RIAI)*
- İnşaat sektöründe yürürlükte olan kamu ve özel ihale usullerini bilme *(RIAI)*
- Şantiyelerde iş güvenliği ve işçi sağlığı faktörlerini bilme **[EXP]** *(ARB/RIAI)*
- Yönetim tekniklerini (ve bunları izleme yöntemlerini) bilme *(RIAI)*
- Projelerde zamana ilişkin sınırlandırıcı etmenleri anlama ve programlama **[EXP]** *(RIAI/ENHSA)*
- Taslak çizimler, açıklamalar ve şartnameler gibi ihale dokümanlarını net bir şekilde hazırlama ve güncelleme becerisi **[EXP]** *(ARB/RIAI)*
- Çeşitli aktörlerin değişik amaçlarını biraraya getirebilme yeteneği **[EXP]** *(RIAI)*
- İhale çağrısı hazırlama ve koordinasyon sağlama becerisi **[EXP]** *(ARB/RIAI)*
- İnşaat aşamasında maliyet yönetimini sağlama ve izleme yeteneği **[EXP]** *(ARB/ENHSA)*
- Uygulama çizimleri, kullanıcı ve bakım-onarım kılavuzları gibi inşaat sonrası hizmetleri yerine getirme yeteneği **[EXP]** *(ARB)*
- Üçüncü kişilerin çıkarlarını dikkate alma *(RIAI/ENHSA)*

5. Uzmanlaşma ve Yeni Etkinlik Alanları

- Dil konusunda bilgi **[EXP]** *(ENHSA)*
- Ekspertizlik (bilirkişilik) **[EXP]** *(ACE)*
- Projenin programlanması **[EXP]** *(ACE)*
- Proje yönetimi **[EXP]** *(ACE)*
- Yapı kullanım / işletme yönetimi **[EXP]** *(ACE)*
- Şantiye yönetimi **[EXP]** *(ACE)*
- Kentsel tasarım **[EXP]** *(ACE/ENHSA)*
- Koruma ve yenileme **[EXP]** *(ENHSA)*
- Peyzaj tasarımı **[EXP]** *(ENHSA)*
- İç mekân tasarımı **[EXP]** *(ENHSA)*
- Eğitim verme **[EXP]** *(ACE)*

Kaynaklar:

ARB - İngiltere Mimar Kayıt Kurulu (Architects' Registration Board): ARB Kriterleri ve Yeterliliklerin Tanımlanması *(ARB Criteria; Prescription of Qualifications)* (05/2002)
www.arb.org.uk/education

ACE - Avrupa Mimarlar Konseyi (Architects' Council of Europe): Mimarın Profili Çalışma Grubu – Mesleki Uygulama; Referanslar Taslağı *(Taskforce Profile of the Architect – Professional Practice; Draft Forms of Reference),* Claude Bucher (04/2003) **www.ace-cae.org**

ENHSA - Avrupa Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları Ağı (European Network of Heads of Schools of Architecture): Mezun Mimarların Yeterlilikleri Hakkında Anket *(Questionnaire on Competences of Gradute Architects)* (2007) **www.enhsa.net**

RIAI - İrlanda Mimarlar Kraliyet Enstitüsü (Royal Institute of the Architects of Ireland): RIAI Yeterlilikler Çalışma Grubu Son Raporu *(Final Report of the RIAI Competence Task Group)* (06/2006) **www.riai.ie**

CCBE – Avrupa Avukatlar Veritabanı (European Lawyers' Database): Avrupa'da Avukatların Eğitimi ve Yetiştirilmesi Hakkında Taslak Öneri Metni *(Draft Recommendation of the Education and Training of Lawyers in Europe)* (03/2007) **www.ccbe.org**

CEPLIS - Avrupa Serbest Meslekler Konseyi (European Council for Liberal Professions): Avrupa Birliği'nde Yasalarla Düzenlenmiş Mesleklerde Ortak Değerler *(Common Values of Regulated Professions in the European Union)* **www.ceplis.org**

F. SONUÇ

Yukarıda tanımlanan kavramlardan hareketle, mesleki deneyim sorununa ilişkin değişik ülkelerdeki uygulamaları analiz etmek, birbirleriyle karşılaştırmak ve böylece kabule esas olacak ortak noktaları çıkarmak mümkündür. Her ülkede kazanılan yetkinlikler ve mimarların genel olarak üstlendikleri hizmetler ortaya konulduğunda durum daha kolay belirlenebilecektir.

Bunu yapmak için, ACE Çalışma Grubu konuyla ilgili bir anket çalışması yürütmektedir. Yetkinliklerin edinilmesi konusunda ülkelerden edinilen bilgilerle geliştirilecek tespitler bir diyagram şeklinde özetlenerek düzenlenecektir.

G. ÖNERİLER

Mesleki Deneyim Çalışma Grubu, "Mesleki Deneyim İçin Bir Çerçeve Önerisi" başlıklı belgede biraraya getirdiği çalışmalar, gözlemler ve sonuçlar kapsamında, mimarların mesleki deneyime konusunda aşağıdaki önerileri sunmaktadır:

1. Öneri: Mimarlık alanında akademik yeterliliğini kazanan bir kişinin işverenler, kullanıcılar ve toplumun çıkarlarını bütüncül olarak temsil edebilecek ve savunabilecek profesyonellikte bir mimara dönüşebilmesi için, akademik çalışmalarını tamamlayan bir deneyim edinmesi gerekli ve hatta zorunludur.

2. Öneri: Söz konusu mesleki deneyimin edinilmesi için gerekli süre, Mimarlık Pratiği İçin Tavsiye Edilen Uluslararası Profesyonellik Standartları Konusunda UIA Mutabakat Metni'ndeki tavsiyeler doğrultusun-

da (akademik eğitim için öngörülen 5 yıla ek olarak) 2 yıldan az olmamalıdır.[7] Bir bölümü akademik eğitim döneminde tamamlanabilecek olan bu süre sonunda, mesleği uygulama yetkisi, lisans türü bir belgeyle verilebilir.

3. Öneri: Bu süre içinde, gerekli mesleki becerilerin edinilmesi için kuramsal dersler, seminerler ve görsel-işitsel araçlar gibi çeşitli yöntemler kullanılabilir. Ancak bu becerilerin belirli bir bölümünün, önceden planlanmış bir mesleki deneyim programı kapsamında, gerçek çalışma ve projeler yoluyla edinilmesi gerekir. (Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. *"Mesleki Deneyim İçin Bir Çerçeve Önerisi" belgesinin E başlığı.)*

4. Öneri: Gerekli mesleki beceriler ve bunların her biri için varılması gerekli ulusal düzeyde belirlenecek düzeylerin kesin tanımı geliştirilmeli ve üzerinde mesleki kuruluşların mutabakatı, mümkünse eğitim kuruluşlarıyla işbirliği içinde, sağlanmalıdır. Bu kuruluşlar aynı zamanda, mesleğin özerk bir şekilde uygulanmasına olanak veren söz konusu becerilerin değerlendirilmesinde de etkin olarak yer almalıdırlar.

5. Öneri: Profesyonel ve bağımsız olarak çalışan mimarlar, akademik eğitim ve mesleki deneyim süresince edindikleri bilgi ve beceri düzeyini, sürekli mesleki gelişim yoluyla koruyarak güvence altına almalıdır.

[7] **(Ç.N.)** UIA Mutabakat Metni'ne ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/architecture_practiceTR.pdf**

TRABZON BİLDİRGESİ:
Karadeniz'de Süreklilik ve Değişim

Trabzon, 16 Mayıs 2009

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) resmî toplantısı Mimarlar Odası'nın evsahipliğinde 16 Mayıs 2009'da Trabzon Belediyesi Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Bu toplantıda, 1 yıldır FABSR Dönem Başkanlığı'nı sürdüren Türkiye Mimarlar Odası, başkanlığı Romanya Mimarlar Birliği'ne devretti. Toplantıda üzerinde görüş birliğine varılan Trabzon Bildirgesi, özellikle kültürel mirasın değerlendirilmesi, silahlı çatışmalarda kültürel mirasın korunması ve bölgedeki turizm etkinliklerinin ortak bir sürdürülebilir turizm kalkınma hukuku çerçevesinde düzenlenmesi konularına vurgu yapıyor.

FABSR hakkında daha ayrıntılı bilgi ve belgeler için:
www.fabsr.org

Trabzon'da gerçekleştirilen Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) toplantısında temsil edilen, Karadeniz bölge ülkelerinin mimarlık örgütleri:

- Karadeniz bölgesinin bir dönüşüm süreci içinde bulunduğunu ve bu süreç içinde kırsal ve kentsel yerleşimlerde süreklilik ve değişim arasında bir denge kurulması ihtiyacını not etmekte;
- Kafkasya bölgesinin, dünya politikası ve ekonomisindeki stratejik önemi nedeniyle tarihi boyunca emperyal güçlerin müdahalelerine ve gerilimlere sahne olduğunu dikkate almakta;
- Küreselleşmenin bölgenin yerel yapı gelenekleri ve kentsel kültürü üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmekte;
- Karadeniz'i yalnızca denizi çevreleyen kıyılarla sınırlı bir bölge olarak değil, aynı zamanda bu coğrafyayı besleyen tüm iç bölgeyi kapsayan genişletilmiş tanımı içinde kabul etmekte;

Daha önce kabul ettikleri Tiflis, Batum, Soçi, Sofya ve İstanbul bildirgelerinde belirtilen:

- o Karadeniz'in bütüncül bölgesel kimliğinin bir parçası olarak, somut ve somut olmayan kültürel ve mimarlık değerlerinin korunması ve geliştirilmesi;
- o Kıyı çizgisinin korunması ve güçlendirilmesi;
- o Bölgede yaşayan insanların yaşam çevrelerinde daha yüksek standartlara ulaşılması ve bu çerçevede mimarlık eğitiminin kalitesinin geliştirilmesi;
- o Karadeniz'de nehirlerden, enerji santrallerinden ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan ve giderek artan kirlenmeyi önlemek için bölgedeki ülkeler, kentler, kasabalar arasında ortak projelerin geliştirilmesi,
- o Kıyılarda gerçekleştirilen büyük ölçekli altyapı projeleri ve plansız yapılaşmanın yarattığı çevre tahribatının farkında olunması;
- o Bölgede yeni ulaşım hattı, enerji nakil hattı ve nükleer enerji santrali projelerinden kaçınılması; buna karşılık çevreye duyarlı alternatif enerji üretim ve taşıma yöntemlerine başvurulması;

mesajlarını yinelemektedir.

FABSR üyeleri, "kültür ve kimlik" ve "turizm ve mimarlık" konularına odaklanan Trabzon toplantısının ardından aşağıdaki görüş ve önerileri sunmaktadır:

- Karadeniz'in bölgesel kimliği, bulunduğu coğrafya üzerindeki çok çeşitli köken, kültür ve medeniyetin bir araya gelmesinden oluşmaktadır. Bu nedenle, kültürel ve mimari mirasın tekil örnekleri yalnızca bir ülkeye değil, aynı zamanda tüm bölgeye ve hatta insanlığa aittir. FABSR, kültürel ve mimari mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda, ilgili uluslararası mevzuatla uyumlu bir bölgesel plan geliştirilmesi için çağrı yapmaktadır.

- Turizm, Karadeniz'de kırsal ve kentsel yerleşimlerin gelişmesi konusunda fırsatlar yarattığı kadar, tehditler de içermektedir. Bölgedeki keşfedilmemiş doğa ve kültürün değerinin farkına vararak, bu güzellikleri dünya turizmine açmak büyük fırsatlar yaratabilir. Bunun yanında, bölge ülkelerinin ortak zenginliği olan kıyı ve yayla turizmi de dünya için önemli değerlerdir. Dünya turizminin bölgemize akışıyla, bir yandan bölgeye özgü yerel niteliklerin kaybolması tehlikesiyle karşı karşıya kalmakta, diğer yandan ise standartlaşma ve tekdüzeleşme tehdidini yaşamaktayız. FABSR, Karadeniz ülkelerini sürdürülebilir turizm gelişimi konusunda ortak bir mevzuat oluşturmaya çağırmaktadır. Aynı zamanda FABSR, kıyı turizmi kadar kültürel turizme de yönelmenin önemini vurgulamakta, bölge içinde kültürel rotaların geliştirilmesi ve tanıtılması konusunda çağrı yapmaktadır.

- Karadeniz bölgesi, tarihi boyunca jeopolitik konumu nedeniyle siyasi gerilimlere ve silahlı çatışmalara maruz kalmıştır. Silahlı çatışmalar sonucunda en büyük üzüntümüz yüzyıllardır çeşitlilik ve farklılıklarla birlikte uyum içinde yaşayan insanların kaybı olmaktadır. Silahlı çatışmalar yaşam çevrelerimiz üzerinde olduğu kadar, doğal ve kültürel mirasımız üzerinde de yıkıcı bir etkiye neden olmaktadır. Bölgemizin ortak tarihî ve kültüründen gelen uyum, gerilimlerden kaynaklanan çatışmaları sona erdirerek, barışı yeniden temin etmek konusunda önemli bir güç oluşturmaktadır. Yüzyıllardır yaptığımız gibi bu coğrafyada yine birlikte yaşamaya devam edeceğimizin farkında olarak duyarlılık, empati ve sağduyu içinde davranmamız gerekmektedir. FABSR üyeleri Karadeniz ülkelerini, silahlı çatışma halinde kültürel mirasın korunması konusundaki uluslararası mevzuata uygun olarak hareket etmeye davet etmektedir.

FABSR, Karadeniz bölgesindeki merkezi ve yerel yönetimler, üniversiteler ve araştırma merkezleri, mesleki ve kültürel örgütler, hükümetler arası ve hükümet dışı kuruluşları çalışma ve eylemlerinde bu bildirgede belirtilen görüş ve önerileri dikkate almaya çağırmaktadır. FABSR üyeleri, bölgenin köklü ortak geçmişi ve kültürüne dayalı mirasın ve değerlerin korunması ve geliştirilmesinde işbirliği içinde çalışmak konusundaki kararlılıklarını bir kez daha ifade etmektedir.

16 Mayıs 2009'da Trabzon'da aşağıdaki ülkelerin yetkili temsilcileri tarafından imzalanmıştır:

Azerbaycan: Ferhad Mollazada; **Bulgaristan:** Todor Boulev; **Gürcistan:** Revaz Avalishvili; **Romanya:** Alexandru Beldiman; **Rusya:** Igor Mazurok; **Türkiye:** Bülend Tuna; **Ukrayna:** Sergey Tselovalnyk. *Ermenistan (toplantıya katılamadı).*

Avrupa Birliği'nde Kentsel Gelişmeden Sorumlu Bakanların Sonuç Bildirgesi

25 Kasım 2008

Çeviri: Arif Şentek

AB ülkelerinin kentsel gelişim ve bölgesel uyumdan sorumlu bakanları tarafından Mayıs 2007'de kabul edilen Leipzig Şartı, Avrupa kentlerinde sürdürülebilirliği sağlamak için izlenmesi gereken ilkeleri sıralayarak, Avrupa'da mimarlık ve kent politikaları konusunda ortak bir yol haritasının başlangıcını oluşturmuştu. Leipzig Şartı, daha önce kabul edilen Kasım 2004 tarihli Rotterdam Kent Müktesebatı ve Aralık 2005 tarihli Bristol Mutabakatı'nın bir devamı olmasının yanı sıra, özellikle mimari kalitenin sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasındaki rolünü vurgulaması ve hükümetleri bu faktörü dikkate almaya çağırması açısından önem kazanan bir belgeydi. Bakanlar, Leipzig Şartı'nın uygulama sürecinde önemli bir adımı, Kasım 2008'de imzaladıkları bu bildirge ile attılar. Bildirge, Avrupa'da sürdürülebilir kentler için ilgili tüm taraflar için somut bir eylem planı sunuyor. Leipzig Şartı sürecine Türkiye de Bayındırlık ve İskan Bakanlığı aracılığıyla katılıyor. Burada belgenin gayri resmî çevirisini sunuyoruz.

Leipzig Şartı'na ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigcharter.pdf

Sonuç Bildirgesi'nin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/urbandevelopmentministers.pdf

Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin kentsel gelişmeden sorumlu bakanları, Fransa Dönem Başkanlığı'ndaki AB Konseyi'nin çağrısı üzerine 25 Kasım 2008 tarihinde Marsilya'da "Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Kent" konusunu tartışmak üzere biraraya gelmişlerdir.

AB Konseyi'nin bölgesel politikalardan sorumlu üyesi, Avrupa Parlamentosu temsilcileri, Bölgeler Komitesi ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in yanı sıra Avrupa Yatırım Bankası temsilcileri de toplantıya katılmışlardır.

Dönem Başkanlığı, AB'ye aday ülkeler, komşu ülkeler ve çok sayıda hükümet dışı örgüt temsilcilerinin de toplantıya katılmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Toplantı, konut ve bölgesel uyum konularını kapsayan ve entegre kentsel gelişim politikalarının bu temeldeki tüm bileşenlerinin tartışıldığı birbiriyle bağlantılı üç gayrıresmî oturumdan oluşmuştur.

Toplantı, yurttaşlarımızın yaşamlarında ve ekonomilerimizin bütün sektörlerinde önemli etkileri olan küresel ekonomik ve sosyal kriz ortamında yapılmıştır. Bu baskılı ortamı, sürdürülebilir ve uyumlu kentsel gelişimi sıkı bir şekilde yönetmek için bir fırsat olarak kullanmalıyız; ancak bu şekilde yeni büyüme planlarımızı bölgesel ve sosyal uyuşmazlıklara yol açmaksızın gerçekleştirebiliriz.

Kamusal Politikalara Kentsel Yaklaşım İhtiyacı

A. Kentler, tarihsel ve kültürel bağlamda Avrupalı kimliğinin temel ve belirleyici bir parçasıdır. Kentler, Avrupa topraklarının çokmerkezli yapısını belirler ve Avrupa nüfusunun % 70'ini barındırır. Kentler sosyal

bir gerçekliktir; sosyal ve politik tercihlerin bir yansımasıdır. Sosyal, ekonomik, politik ve çevresel ilgi alanları ile kurumsal, özel ve gönüllü kesimler arasında etkileşimli bir kesişme noktası oluşturan kentler, Avrupa'nın içinde barındırdığı yapıcı bir güçtür. Küresel rekabet ortamının da başlıca aktörlerinden olan kentler, ekonomik kalkınmanın ve yenilikçi buluşların temel sürükleyicisidir. Kentler, sakinlerinin iyi bir yaşam kalitesinden yararlanmasını güvence altına almak ve sosyal uyumu geliştirmek için gerekli hizmetleri ve sosyokültürel ağları içinde barındırır. İstihdam olanakları, işletmeden işletmeye hizmetler ve yüksek eğitim ve araştırma kurumlarının bulunduğu geniş merkezlerdir.

Kentlerin büyüklük, biçim ve yönetişim yöntemleri açısından gösterdikleri çeşitlilik yararlanmamız gereken bir değerdir. Çünkü kentler farklı potansiyelleri harekete geçirir ve sürdürülebilir ekonomik gelişmeyi teşvik ederek, Lizbon Stratejisi ve AB Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nin özünü oluşturur.

B. Avrupa kentleri bazı büyük sorunlarla karşı karşıyadır: Sosyal uyum sorunu, çevresel sorunlar, özellikle iklimsel değişikliğin etkileri ve küresel rekabetçi ortamın getirdiği sorunlar. Kentler, gerilimler ve bölünme riskleriyle uğraşmak ve aynı zamanda mükemmelliğe ulaşma çabası göstermek, nüfusun yeni kesimlerini entegre etmek ve aşırı ihmale uğramış insanlarla dayanışma içinde olmak zorundadır.

Sürdürülebilir ve Uyumlu Bir Entegre Kentsel Gelişme

C. Bu yeni bağlamın karmaşıklığı, sektörler arası bir yaklaşımın benimsenmesiyle gerçekleştirilecek kapsamlı değişiklikleri gerektirmektedir. Yönetişim, çevre, ekonomi ve sosyal içerik arasında bağlantılar kuran, küresel ve yerel yaklaşımları birleştiren, kısa vadeli olan ile uzun vadeli olanı biraraya getiren sürdürülebilir gelişim yaklaşımı, kentsel sorunlara değişik bir yönden bakma ve bunlara yeni çözüm yolları bulma konusunda yeni bir fırsat oluşturmaktadır. Kentsel politikalardan sorumlu olanlar, sürdürülebilir ve kapsayıcı kentler geliştirmek için bütüncül bir yaklaşım benimseme ihtiyacındadırlar.

D. Bu zorluklar herkesin, özellikle toplumun aşırı ihmal edilmiş bireylerinin ulaşabileceği daha yüksek nitelikli iş olanaklarının geliştirilmesi için fırsat olarak da değerlendirilmelidir. Sosyal uyum politikaları "ekonomik gelişme", "istihdam, eğitim ve mesleki eğitime erişim kolaylığı" ve "satın alınabilir konut ve yüksek nitelikli ulaşım olanaklarının sağlanması" konularını birlikte ve eş zamanlı ele almayı gerektirir. Böylesi bütüncül bir yaklaşım, yenileşmeyi, ekonomik refahı ve birlikte yaşama olanaklarımızı engelleyebilecek sosyal eşitsizlikleri önlemeye yardımcı olur. Sürdürülebilir kentlerin uyumu destekleyici olmaları; yani kucaklayıcı, işlevsel ve herkes için sosyal ilerleme kaynağı olmaları şarttır.

E. Bu konular, kolektif ve bireysel davranış düzenlerini ön plana çıkarır. Bu nedenledir ki, sivil toplumun üyeleri ve kent sakinleri kendi katılımlarıyla, sürdürülebilir ve uyumlu kentlerin tasarımında, geliştirilmesinde ve yönetilmesinde belirleyici bir rol oynarlar. Bu konuların karmaşıklık düzeyi, yerel yetkililerin kentsel gelişme konularında kamu ve özel sektörden uzman meslek adamlarıyla birlikte ve finans kuruluşlarının desteğiyle çalışmalarını gerektirir.

F. Sürdürülebilir kent, açık ekonominin bir parçasıdır. Sürdürülebilir kentte bütüncül bir hareketlilik oluşmasına katkıda bulunan ticaret ve diğer ilişkiler, geniş ölçüde yerel üretime ve ticaret, lojistik ve ulaşım işlevlerinin optimizasyonuna dayanır.

G. Kentsel ve kırsal alanlar birbirine bağlıdır. AB'nin Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nin mantıksal bir devamı niteliğindeki Bölgesel Gündem ve Leipzig Şartı belgeleri, tüm alanlarda çeşitliliğe saygılı ve dengeli bir gelişim sağlanması amacıyla, kentsel ve kırsal çevreler arasındaki ilişkiler ile kırsal ve kentsel bölgelerde işlevsel alanlar ölçeğinde kurulacak ortaklıklara yönelik yeni bir yaklaşım için çağrı yapmaktadır. Bu yaklaşım, hizmetlere adil erişimi sağlamak için gereklidir. Kentsel-kırsal işbirliği ayrıca, iş alanlarında bölgesel kümelenmelerin gelişimi, enerji ekonomisi, yenilenebilir enerji kaynakları, doğal kaynakların, özellikle su ve peyzajın korunması konularında da gereklidir. Sınır ötesi kentler *(transborder cities),* Avrupa'da sürdürülebilir, uyumlu ve entegre bir kentsel gelişim açısından çok önemlidir. Bu kentler, Avrupa kentler ağında kritik bir role sahiptir.

H. Bu entegre yaklaşımda kentlerin, mahallelerden en geniş kentsel alanlara kadar farklı ölçeklerde gösterdiği işlevlerin dikkate alınması gerekir. Aynı zamanda bu yaklaşım, yerel, bölgesel, ulusal ölçeklerde ve Avrupa ölçeğinde kentsel gelişmede etkileri olan farklı düzlemler arasında eşgüdümü sağlayabilmek için, çok düzlemli bir yönetişimi temel almalıdır.

I. Avrupa düzeyinde, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF) Operasyonel Programları'nın kentsel boyutlarla bütünleştirilmesi, URBACT programı yoluyla deneyim alışverişi, Kentsel Çevre Üzerine Tematik Strateji ve Kentsel Denetim Programı *(Urban*

Audit)[22] aracılığıyla elde edilen bilginin kullanılması da dahil olmak üzere, kentsel gelişim konusunda çok sayıda inisiyatif çalışmaya başlamıştır.

J. Bakanlar, 2008 yılında Slovenya'nın AB Başkanlığı döneminde gerçekleştirilen çalışmaları takdirle karşılamıştır. Bakanlar, Fransa'nın AB Başkanlığı döneminde ağırlıklı olarak şu konulara odaklanmayı sürdürmüşlerdir:

1. Leipzig Şartı'nda yer alan taahhütlerin yürürlüğe konulması
2. İklimsel değişikliğin dikkate alınması
3. Entegre kentsel gelişim projeleri için uyum politikasının kullanımının kolaylaştırılması

1. Entegre Sürdürülebilir Kentsel Gelişim İçin Leipzig Şartı'nın Uygulanması

Bakanlar:

- İlk kez bölgesel uyum hakkındaki Avrupa Komisyonu Yeşil Belgesi'nde dile getirildiği şekliyle, bölgesel uyumun geliştirilmesinde kentlerin oynadığı rolü tanıyarak,

- Avrupa Parlamentosu'nun, Bölgesel Gündem ve Leipzig Şartı'nın izlenmesine, özellikle Leipzig Şartı'nın hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik bir eylem programının önemine ilişkin kararını[23] memnuniyetle karşılayarak,

- Mimarlığın, sürdürülebilir gelişmenin teknik, kültürel ve aynı zamanda çevresel, ekonomik ve sosyal bileşenlerine katkıları konusundaki Konsey kararını hatırlatarak,

- Slovenya tarafından sunulan "Bölgesel Gündem'in Uygulanmasına İlişkin 1. Eylem Programı"nın 1.1. maddeli eylemleri kapsamında kurulan çalışma grubunun, entegre sürdürülebilir kentsel gelişme için kentsel ve bölgesel politikalar arasında daha sıkı bir eşgüdüm konusunda çağrı yapan ve bunu bir ön gereklilik olarak ortaya koyan sonuç raporunu dikkate alarak,

- Kentlerde ve bölgelerde, bir yandan bu kent ve bölgelerin özelliklerine saygı gösteren, diğer yandan daha dengeli bir gelişimi destekleyen mekânsal politikaların oluşturulması konusundaki sorumluluklarının farkında olarak,

- Yerindenlik ilkesi kapsamında, sürdürülebilir kentsel gelişim politikalarının büyük bir bölümünden sorumlu olan yerel yetkililerin rollerinin önemini göz önünde bulundurarak ve 2-3 Aralık günlerinde Montpellier'de yapılacak olan Kentler Forumu gibi, Leipzig Şartı'nın yerel yetkililer tarafından uygulanmasını sağlayacak, bilgi değişimine yönelik inisiyatifleri takdirle karşılayarak,

- Leipzig Şartı'nda tanımlandığı şekliyle "yapı kültürü" *(Baukultur)* kavramına olan desteklerini teyit ederek,

- "Sürdürülebilir Kentlerin Gelişimi İçin Toplumsal Eylemi Harekete Geçiren Unsurlar" *(The Levers of Public Action for the Development of Sustainable Cities)* araştırmasıyla sunulan değişik yaklaşım ve örneklerin önemi ve konuyla ilgisinin altını çizerek,

- Kentler arasında karşılaştırmalı bir tablo çizebilmek ve temel alınacak kriterleri saptayabilmek için, hem Avrupa düzeyindeki kentsel istatistikler ve karşılaştırmalı göstergelerin, hem de elde edilen bilgilerin eşgüdümünün önemini belirterek ve bu konuda Avrupa Komisyonu'nun "Kentsel Denetim" veritabanı kapsamında yapılan çalışmaları onaylayarak:

1.1. Leipzig Şartı'nı kabul etmekle verdikleri taahhütleri ve özellikle kentlerin geleceğinin büyük ölçüde bağlı olduğu kentsel mahrumiyet bölgeleri konusundaki taahhütlerini bir kez daha teyit eder ve Leipzig Şartı'nın uygulanmasının kentsel gelişmeden sorumlu bakanlar arasında yapılacak toplantılarla düzenli bir şekilde izlenmesini tavsiye eder;

1.2. Leipzig Şartı'nın ve bölgesel uyumu gözeten Bölgesel Gündem'in uygulanması konusunda görüş alışverişinin sürdürülmesini tavsiye eder;

1.3. AB Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi (Göteborg Stratejisi) ile büyüme ve istihdama ilişkin Lizbon Stratejisi'nin kentsel boyutlarının güçlendirilmesi konusunda vermiş oldukları taahhüdü bir kez daha vurgular;

1.4. Kente ilişkin bilginin geliştirilmesi ve bireylerin bilgi ve becerilerinin eğitim yoluyla güçlendirilmesi

[22] AB'de 321 kenti kapsayan ve 330 gösterge üzerinden değerlendirme yapan istatikî veri tabanı: **www.urbanaudit.org**
[23] "Mekânsal Gelişim ve Bölgesel Uyum İçin bir Avrupa Eylem Planına Doğru" (PA_TA(2008)0069)
(Towards a European Action Plan for Spatial Development and Territorial Cohesion)

konusunda başlıca meslek kuruluşları ve örgütleriyle ortak çalışmalar yapılmasını önerir,

1.5. Entegre ve sürdürülebilir kentsel gelişme süreci içinde mimarlığın ve kentsel kalitenin belirleyici rolünün, özellikle tarihi miras, yaratıcı ve yenilikçi mimari çözümler ve bu çözümler yoluyla daha nitelikli yaşam çevrelerinin yaratılması konularına önem verilerek dikkate alınmasını önerir;

1.6. Kentsel işlevler (konut, sosyal ve ekonomik aktiviteler, eğitim ve mesleki eğitim, kültür ve boş zaman etkinlikleri) arasında daha güçlü bir uyum sağlamak ve sürdürülebilir kentlerin gelişimi için toplumsal eylemi harekete geçirmek amacıyla, entegre kentsel gelişim politikalarının uygulanmasında yerel ve bölgesel yetkililerle birlikte çalışmayı önerir; bu politikaların her ülke ve bölgenin kendi koşullarıyla uyumlu olması, kentsel - kırsal politikalar arasında eşgüdüm sağlanması ve sınırötesi dinamikler konusunun özellikle dikkate alınması gerektiğini belirtir;

1.7. Kentsel işlevler arasında daha güçlü bir tutarlılık bulunmasından ve bu kapsamda, yerel ekonomik kalkınma, gençlerin eğitimi, kentsel planlama / kalkınma ve özellikle kentlerin geri kalmış bölgelerinde yaşayanların yararına toplu taşımayı da içeren kaliteli ulaşıma erişim politikalarının eşzamanlı uygulanmasından yana olduklarını belirtir;

1.8. Avrupa Toplulukları İstatistik Bürosu (Eurostat) tarafından eşgüdümü sağlanan "Kentsel Denetim" çalışmalarını, bu çalışmanın içinde olan ulusal istatistik kurumları ve AB kentleri ile birlikte sürdürme ve güçlendirme konusundaki taahhütlerini teyit eder;

1.9. Sürdürülebilir kentsel gelişmeye yönelik bir finans mühendisliği aracı oluşturan Kent Alanlarında Sürdürülebilir Yatırımlar İçin Avrupa Ortak Desteği *(Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas - Jessica)* çalışma grubunun, bu belgenin ekindeki sonuç ve tavsiyelerine dikkati çeker; bu süreçte yer alan ülkeler, Jessica aracının iddialı kentsel gelişim projelerinin tamamlanması için önemli bir destek noktası olabileceğini vurgular;

1.10. Sürdürülebilir kent konusunda Leipzig Şartı'nın hayata geçirilmesi için, bir dayanışma ruhu içinde, bu bildiriye ek belgeyi temel alan bir referans çerçeve oluşturmaya karar verdiklerini bildirir; bu amaçla kentsel politikanın bütün aktörlerini, kentlerin temsilcilerini, Avrupa kurumlarını, hükümet dışı örgütleri ve özellikle kentler arası iletişim ağlarını, toplu ve açık bir süreç içinde yer almaya çağırırlar.

2. Kentsel Gelişimde İklim Değişikliğinin Dikkate Alınması

Bakanlar:

- Sürdürülebilir gelişme ve kentsel çevreye ilişkin Avrupa stratejisi ve sürdürülebilir gelişme konusundaki uluslararası anlaşmalar doğrultusunda;

- Avrupa'da iklim değişikliği konusunu içeren Avrupa Komisyonu Yeşil Belgesi'nin kabul edilmesini takdirle karşılayarak;

- Avrupa'da sera gazı emisyonlarının önemli bir oranının (% 69) kentlerden kaynaklandığının; iklim değişikliğine karşı yürütülecek mücadelenin toplumsal politikalarda entegre bir yaklaşım gerektirdiğinin ve daha ayrıntılı olarak ele alındığında; ulaşımda, yapılarda ve kamusal mekânlarda enerji verimliliğinin optimizasyonu ve kentsel kalkınma operasyonlarında yerel, bölgesel, ulusal düzeyler ve bütün Avrupa dikkate alınarak karbon izlerinin azaltılması gerektiğinin bilincinde olarak;

- İklimsel değişikliğin hükümetler ve kentler için sadece çevresel bir sorun olmadığını, aynı zamanda küresel ölçekte rekabet gücünü artırmak ve yeni işler yaratmak için ekonomik bir fırsat oluşturduğunu; iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve önlemek veya iklim değişikliğinin sonuçlarına uyum sağlamak için geliştirilen yeniliklerin, belirli alanların çekiciliğini artırmaya yarayan ve ayrıca kaynakların, özellikle de su kaynaklarının korunmasını sağlayan bir faktör olduğunu dikkate alarak;

- İklim değişikliklerinin etkileriyle bağlantılı olarak, gittikçe ağırlığını artıran yakıt darlığı riski ve enerji krizi karşısında, sürdürülebilir gelişme politikalarını destekleme ve iklim değişikliğine karşı mücadelede bütün sosyal ve ekonomik paydaşların katılımına duyulan ihtiyacın dikkate alınması zorunluluğunun altını çizerek;

- Herkes için sürdürülebilir kalkınma seferberliğini destekleyecek acil eylemlere girişilmesi gerektiğinin bilincinde olarak; nüfusun ihmal edilmiş kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere kentsel ulaşım sağlanmasının gerekliliğini vurgulayarak ve geri kalmış kent bölgelerini ulaşım hizmetlerine erişimi geliştirerek kente açmak için çalışan inisiyatifleri destekleyerek;

2.1. Avrupa Komisyonu'na, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve sonuçlarına uyum sağlamak konusun-

da yapmakta olduğu çalışmalarda kentlerin ve bölgelerin rollerini dikkate almasını önerir ve bu alandaki yatırımların, mali ve ekonomik krize getirilecek çözümler kapsamında önem taşıdığının altını çizer;

2.2. İlgili yetkilileri, çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları birlikte dikkate alan, entegre ve kentsel sürdürülebilir enerji-iklim seferberliği politikaları oluşturmaya çağırır;

2.3. Avrupa araştırma programlarının, iklim değişikliğinin nüfusun aşırı ihmal edilmiş kesimlerinde gösterdiği etkileri incelenmesini önerir ve bu konuda girişimcilerle üniversiteler arasında kurulacak ortaklığın öneminin altını çizer;

2.4. Bu konularda başarılı uygulamalara ilişkin ulusal, sınır ötesi ve uluslar ötesi düzeylerde karşılıklı bilgi değişimi ve iletişim ağları kurulmasının ve bilgiden yararlanmanın teşvik edilmesini önerir; bu tür iletişim ağlarının, özellikle Avrupa Kentsel Bilgi Ağı *(European Urban Knowledge Network - EUKN)* ile yerel yönetimlerin özelleşmiş Avrupa iletişim ağlarının[24] ve aynı zamanda üçüncü ülkelerdeki kentlerle kurulacak diyalogun öneminin altını çizer; bu kapsamda, Avrupa Komisyonu'ndan "Kentsel Denetim" çalışmaları, Avrupa Mekânsal Planlama Gözlem Ağı *(European Spatial Planning Observation Network – ESPON)* ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Programı (Urbact) ile elde edilen sonuç ve verilerden, Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa araştırma programları kapsamında elde edilen veri ve analizlerden yararlanma çabalarının desteklenmesini ister;

2.5. Yerel yetkililerin ve diğer kuruluşların, uygun olduğu durumlarda, mevcut tedbirlerin bir ön değerlendirmesini yapmalarını; ulusal planlama belgeleri, Yerel Gündem 21 programları ve yerel kent planlama belgeleriyle bağlantılı olarak bölgesel iklim stratejileri oluşturmalarını teşvik eder;

2.6. Avrupa Birliği tarafından belirlenen hedefler doğrultusunda, kentsel alanlarda sera gazlarının azaltılması konusunda stratejilerin geliştirilmesi için ülkeler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi görevini üstlenir;

2.7. İklim değişikliğine uyum sağlanması ve etkilerine karşı önlem alınmasında kent planlamasının rolünün desteklenmesi ve bu kapsamda "derişik kent"in *(compact city)* teşvik edilmesini üstlenir; sürdürülebilir kentsel gelişimin bu tür kentlerin oluşumuna katkıda bulunması ve kentlerin gelişigüzel yayılmasına engel olmasını sağlayacak eylemlerde bulunur; özellikle bu konunun planlama sistemindeki uzantılarına yoğunlaşarak, yukarıda belirtilen amaçla kullanılacak araçlar hakkında fikir paylaşımını destekler;

2.8. Kamu ve özel kesimde mevcut ve yeni yapılacak binalarda enerji verimliliğini ve yenilenebilir enerji kullanımını geliştirecek uygun politikaların teşvikini üstlenirler.

3. Entegre Kentsel Gelişime Destek Olarak Uyum Politikasının Kullanımının Teşvik Edilmesi

Bakanlar:

- Özellikle Eylem Programları'nda kentsel boyutun geliştirilmesi yoluyla, sürdürülebilir entegre kentsel gelişimin desteklenmesinde uyum politikasının önemini dikkate alarak;

- Bölgesel Politika Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı ve Bakanlar toplantısı sırasında Komisyon tarafından yayınlanan "Kentsel Boyutun Geliştirilmesi – Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu tarafından finanse edilen Eylem Programları'nın Analizi (2007-2013)" başlıklı çalışma belgesini göz önünde bulundurarak;

3.1. Özellikle 2007-2013 dönemi boyunca Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonları'nın oranında belirgin bir artış görülmesinden hareketle, Eylem Programları'nda kentsel boyutların giderek daha fazla dikkate alınıyor olmasını memnuniyetle karşılar;

3.2. Eylem Programları'nın uygulanması kapsamında entegre kentsel eylemlerin teşvik edilmesini önerir; bu açıdan yetkili yöneticileri entegre kentsel projeleri teşvik etmeye ve ilgili kentlerin ve yerel paydaşların katılımına destek sağlamaya çağırır;

3.3. Komisyon'u, 11 Temmuz 2006 tarih ve 1083/2006 sayılı Konsey tüzüğünün 30. maddesi uyarınca, Üye Ülkeler'den 2009 yılında gelmesi beklenen raporlara dayanarak 2010 yılında yayınlayacağı sosyal ve ekonomik uyuma ilişkin raporda, uyum politikasında kentsel boyutları daha fazla dikkate almanın yollarına ve araçlarına yönelik analizini güncellemeye çağırırlar.

[24] Energie-Cites'de 500 başarılı uygulamaya ilişkin bir veritabanı bulunmaktadır: **www.energie-cites.eu**

Avrupa Birliği'nde Kentsel Gelişmeden Sorumlu Bakanların Sonuç Bildirgesi'ne Leipzig Şartı'nın Uygulanması Konusunda Ek Belge

24 Mayıs 2007'de kabul edilen Sürdürülebilir Avrupa Kentleri İçin Leipzig Şartı'nda, aşağıdaki tavsiyeler yapılmıştır:

1. Entegre kentsel gelişme politikasına yaklaşımlarından daha çok yararlanabilmek için:
- Her Üye Ülke'de bir entegre kentsel gelişim programının oluşturulması olanağının araştırılması;
- Yüksek kalitede kamusal alanların yaratılması ve bunların varlığının garanti altına alınması;
- Altyapı ağlarının çağdaşlaştırılması ve enerji etkinliğin geliştirilmesi;
- Eğitim ve yetiştirmede aktif bir yenileşme politikasına odaklanılması gerekmektedir.

2. Aşağıdaki adımlar aracılığıyla, sözkonusu tüm kentlerde geri kalmış mahallelere özel önem verilmelidir:
- Özellikle mimari ve kentsel kalitenin sağlanması konusu başta olmak üzere, kentlerdeki fiziksel çevrenin iyileştirilmesine yönelik stratejilerin sürdürülebilir hale getirilmesi;
- Yerel ekonomi ve yerel işgücü pazarı politikasının güçlendirilmesi;
- Çocuklar ve gençler için öncü eğitim ve yetiştirme politikaları geliştirilmesi;
- Herkes tarafından erişilebilir etkin ve uygun fiyatlı bir kentsel ulaşımın kurulmasının teşvik edilmesi.

Leipzig Şartı ve Bölgesel Gündem, bir yandan Lizbon ve Göteborg stratejilerinin hedefleri doğrultusunda geliştirilirken, diğer yandan Üye Ülkeler'in AB'de bölgesel uyumun desteklenmesi ihtiyacına ilişkin görüşlerini temel almıştır. Avrupa Komisyonu'nun Bölgesel Uyum Konusundaki Yeşil Kitabı (6 Ekim 2008), bu yaklaşımlar arasındaki sinerjiyi açıklamakta ve kentlerin Bölgesel Uyum'daki temel rolünü vurgulamaktadır. Burada amaçlanan, mevcut ve gelecekteki topluluk politikalarının profilini yükseltmek ve bu politikaların Avrupa Parlamentosu, Bölgeler Komitesi ve Avrupa Sosyal ve Ekonomik Komitesi'nin Raporları ile "Mekânsal Gelişim ve Bölgesel Uyum İçin Bir Avrupa Eylem Programına Doğru" başlıklı Avrupa Parlamentosu'nun Bölgesel Gündem ve Leipzig Şartı'nın İzlenmesi Hakkındaki Kararı ile bütünüyle aynı doğrultuda olmasını sağlamaktır.

Bu yaklaşımın devamı olarak, bütün katılımcıların bir araya gelmesi ve Leipzig Şartı'nın eylemsel olarak uygulanması için araçlar üretilmesi ve bu araçların, ilgili taraflar, kentler, diğer kamu yetkilileri, bilimsel ve teknik çevreler ile kent sakinleri ve kullanıcıları temsil eden hükümet dışı örgütler tarafından kullanılmaya hazır hale getirilmesi zorunlu olmuştur.

1. Sürdürülebilir Kentin Uygulanabilmesi İçin Genel İlkeler

1.1. Sürdürülebilir kent kavramının ilk ortaya çıkışı, Avrupa'da Yerel Gündem 21 çalışmalarını hazırlayan "Sürdürülebilir Kent Konferansı"nın katılımcıları tarafından Mayıs 1994'de kabul edilen Aalborg Şartı'na kadar gitmektedir. Bu doğrultudaki eylemler, birçok kente ve yerel yetkiliye sürdürülebilir gelişim konusunda referans çerçevesi sağlamış; bu konudaki politikalarını güçlendirerek, plan ve projelerinde sürdürülebilirlik kavramını kullanma olanağı vermiştir. Sözkonusu yaklaşımların bir bölümü seçilerek analiz edilmiş, bilgi paylaşımı ve başarılı uygulamaların desteklenmesi için Avrupa programları aracılığıyla duyurularak yaygınlaştırılmıştır. Edinilen deneyimler, sözkonusu inisiyatiflerin belirli bir biçimde standartlaştırılmaya çalışılmasının uygulamada engellerle karşılaştığını göstermiştir. Sürdürülebilir kentler için standart ve genel geçerliliği olan bir Avrupa referans çerçevesi oluşturma düşüncesi bu nedenle uygun değildir.

1.2. Sürdürülebilir kentsel gelişim konusundaki entegre yaklaşım, Avrupa genelinden belediyelere kadar bütün düzeylerde toplumsal politikaların uyumunun gözetilmesi ve birbirlerini güçlendirir bir şekilde birlikte ele alınması temeline dayanmaktadır. Bu, bölgesel yönetişimin örgütlenmesinde yeni yolların geliştirilmesini ve hem yönetimin farklı düzeyleri hem de diğer ilgili paydaşlar arasında ortaklıkların kurulmasını gerektirmektedir. Bu aynı zamanda, AB ve Üye Ülkeler'in tüm dikkatlerini üzerine çekmesi gereken bir konudur. Üye Ülkeler arasında; ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde becerilerin dağılımının azımsanmayacak farklılıklar göstermesi, ortaklık ve işbirliği için çok açık mekanizmalara duyulan ihtiyacı göstermektedir.

1.3. Sürdürülebilir gelişim, birbirleriyle etkileşim içinde olan üç temel nokta üzerine kuruludur: Çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlar olarak adlandırabileceğimiz bu üç temel noktanın düzeylerdeki

yönetişim yapılarıyla nasıl entegre edildiği ve bu alanlardaki sorunlarla nasıl başa çıkıldığı temel belirleyici faktördür. Sürdürülebilir gelişmeyi öngören Avrupa stratejisinin, AB'nin karşılaştığı sorunları çözebilmesi için, bu üç temeli birlikte ele alan eylemlerin teşvik edilmesi ve toplumsal politikalarda geleneksel sektöre dayalı yaklaşımların ötesine geçilmesi gerekmektedir. AB'nin 4. Ekonomik ve Sosyal Uyum Raporu'nda da, bu konunun dikkate alınması önerilmektedir.

2. Kapsayıcı, Esnek ve Açık Bir Referans Çerçevesine Doğru

2.1. Leipzig Şartı'nın eylemsel uygulaması, tüm paydaşların geleneksel sektörel ve kurumsal yaklaşımların ötesine geçen, çoğulcu bir araç kullanması gerekliliğini göstermektedir. Böyle bir araç, kendi kökenlerinden gelen kültürler, temsil ettikleri çıkar grupları ve kullandıkları aletler ne olursa olsun, tüm paydaşların ortak olarak tanımlanan nesnel hedefler, kriterler, yöntemler ve ölçüm aletleri aracılığıyla etkileşim içinde çalışmalarına olanak vermelidir. Yerel paydaşlar, özgün yerel koşulları dikkate alarak, bu araca eklemeler yapabilirler.

2.2. Bu bakımdan hedef, açık bir yöntemsel referans çerçevesi oluşturmaktır. Bu çerçeve, gelişime doğru giden tüm yolların bir araya getirilerek araştırıldığı ve tartışıldığı bir ortam oluşturan, sorgulayıcı ve analitik bir araç biçiminde olabilir. Sürdürülebilir entegre kentsel gelişim konusunda farklı veya çelişen yaklaşımlar, daha çok paylaşılacak çözümlerin geliştirilmesi için bir engel olarak görülmemelidir.

2.3. Aracı oluşturan öğeler, aracın farklılık gösteren kentsel yerleşimlerde kullanılmaya elverişli bir potansiyel içermesi için, yeterince geniş kapsamlı olmalıdır. Bunlar belirlenmiş ve özelleştirilmiş olarak hazırlanabilir veya yerindenlik ilkesi uyarınca, paydaşlar tarafından kendi kentsel mekânlarının özgün karakteristikleri üzerine yapılacak yerel tartışmalar sırasında şekillendirilebilir.

2.4. Bu, farklı yönetişim düzeyleri arasında yerel tartışma ve diyalog kurulması için bir araçtır ve üçüncü tarafların kentsel politikaları değerlendireceği bir araç olmamalıdır. Öte yandan bu araç, başarılı uygulamalar ve yerel göstergelerin oluşturulmasında kullanılan mevcut yöntemlere ilişkin bilgiye erişimi kolaylaştırmalı ve entegre, sürdürülebilir ve uyumlu kentsel gelişim yaklaşımlarının uygulanmasının veya uygulamadaki sorunların izlenmesi için kullanılan yöntemleri destekleyici olmalıdır.

3. Referans Çerçevesinin Genel Yapısı

Yaklaşım, aralarında yerel yetkililer, iş çevreleri, meslek örgütleri, bilimsel çevreler, hükümetler dışı örgütler, kent sakinleri ve kullanıcıların bulunduğu tüm ilgili paydaşların katılımı üzerine kurulmuştur. Bu paydaşlar, ilgili yerel yetkililerin sorumluluğu altında kendilerine ait merkezler oluşturabilmelidirler. Bu toplulukların amacı:

- Yanıtı aranacak soruların seçilmesi;
- Sürdürülebilir gelişim hedeflerine göre mevcut durumun ortak değerlendirmesinin yapılması;
- Geliştirilecek alanların tanımlanması ve daha geniş bir araştırma için yeni yolların belirlenmesi;
- Gereken alanlarda göstergelerin belirlenmesi

Aşağıdaki bilgi dosyaları, paydaşlar tarafından oluşturulacak merkezlere büyük ölçüde yardımcı olacaktır:

3.1. Sorular dosyası: Bu dosya Leipzig Şartı'nda ele alınan temalarla ilgili bir dizi sorudan oluşabilir ve zamanla genişletilebilecek küçük bir grup soruyla sınırlı kalabiliriz. Dosya, sorunların belirli yerel özelliklere göre değerlendirilebilmesine olanak vermelidir. Bu sorular, temalara göre tasnif edilmeli ve önem sırasına göre yapılandırılmalıdır.

3.2. Başarılı uygulamalar dosyası: Bu dosyada başarılı olarak tanımlanan uygulamalar, sorularla aralarında bağ kurulacak şekilde verilmeli ve özellikle Avrupa programları kapsamında yürütülen uygulamalar ele alınmalıdır. Bu örnekler, sorular gibi yapılandırılmış bir biçimde sunulmalı ve anlatımda ortak bir dil kullanılmalıdır. Verilen bilgilerde, örnek uygulamaların nasıl yeniden üretilebileceği üzerinde durulmalıdır.

3.3. Göstergeler dosyası: Bazı başarılı uygulama örneklerinden belirli nitel ve nicel göstergeler çıkarılabilmektedir. Bu dosyada, sözkonusu göstergelerin hesaplanmasına ilişkin yöntemler sunulmalı ve aynı zamanda bu göstergelerin kullanılmasında özellikle dikkat edilmesi gereken noktalar belirtilmelidir. Dosya, yalnızca istatistikî bir bakış açısıyla ölçülmesi güç olan nitel göstergelerin tanımlanması ve değerlendirilmesi için de gerekli yöntemlerin oluşturulmasına olanak vermelidir.

Ayrıca dosyada politikaların ve alınan önlemlerin etkilerini tanımlayacak değerlendirme araçlarına da yer verilmelidir.

Böyle bir sürecin uygulanmasında, özellikle referans çerçevesinin uygulanması kapsamında tartışmaların başlatılması, izlenmesi ve rapor haline getirilmesin-

de; ayrıca varılan sonuçların sunumunda, bazı teknik yardımlara ihtiyaç duyulabilir. Bu görevlere yönelik profesyonel eğitim çalışmaları düzenlemesi de bu nedenle yararlı olacaktır. Çalışmalarda katılacak profesyonel ortaklar, aynı zamanda süreçten ve sonuçlardan yararlanılmasında, bunların diğer ortamlara iletilmesinde ve sürekli geliştirilmesinde önemli bir rol oynayacaklardır.

4. Referans Çerçevenin Oluşturulmasında Yöntem ve Gündem

Fransa Dönem Başkanlığı, bu referans çerçevesinin yapısını kurmak ve özelliklerini tanımlamak üzere, Üye Ülkeler, Avrupa Komisyonu, yerel yönetimlerin iletişim ağlarından gelecek temsilciler ve kent konusundaki uzmanların katılımıyla kurulacak bir pilot gruptan destek almayı öngörmüştür.

Fransa Dönem Başkanlığı, bu referans çerçevesinin oluşturulmasında iki grubun görevlendirilmesini önermiştir:

4.1. Bu gruplardan ilki, Fransa'nın yürütücülüğünde, Üye Ülkeler, Avrupa kurumları, yerel yönetimlerin iletişim ağları, meslek kuruluşlarının temsilcileri ile sivil toplum temsilcilerinden oluşan bir üst düzey gruptur. Kentsel Gelişim Grubu *(Urban Development Group-UDG)*, bu grubun izleme komitesi görevini üstlenecek ve hazırlayacağı raporları kentsel gelişmeden sorumlu genel müdürler ve bakanlara iletecektir.

4.2. İkinci grup ise, URBACT II programının bir parçası olarak oluşturulan ve yürütücülüğünü katılan kentlerden birinin yaptığı "kentler grubu"dur.

İki grubun yakın eşgüdüm içinde çalışması öngörülmüştür. Üst düzey grubun görevi, genel olarak deneyimleri, "kentler grubu"nun tepkilerini ve önerilerini temel alan bir referans çerçevesinin oluşturulmasıdır. Eylem programlarında, kentsel boyutun ve ulusal kentsel politikaların nasıl uygulanacağının analizi de bu grubun görev kapsamındadır. "Kentler grubu"nun görevi ise, mevcut referans çerçevelerini ve "pilot uygulama" için belirlenen kentlere ilişkin üst düzey gruptan gelen önerileri incelemek ve test etmek, ayrıca "başarılı uygulamalar"dan oluşan genel bir dosya oluşturmaktır.

Bu grupların, çalışma sonuçlarını en geç 2010 yılının ikici yarısında sunmaları gerekmektedir.

Avrupa Birliği Konseyi'nin Mimarlık Hakkında Sonuç Belgesi: Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkısı

(2008/C 319/05)

Çeviri: Arif Şentek

Avrupa'da Eğitim, Gençlik ve Kültürden Sorumlu Bakanlar tarafından, 20 Kasım 2008'de Belçika'nın Brüksel kentinde yapılan toplantıda kabul edilen bu belge, yapı kültürünü doğrudan şekillendiren mimarlığın sürdürülebilir kalkınmaya katkısını onaylaması açısından önem kazanıyor. Böylece mimarlık, kentler ve kasabalarda daha iyi yaşam koşulları, daha iyi işleyen bir ekonomi ve daha iyi bir toplumsal yapıya giden yoldaki rolü nedeniyle, AB'nin Lizbon Stratejisi'nin geliştirilmesinde önemli bir unsur olarak kabul ediliyor. AB Üyesi Ülkeler, bu belgeyle Avrupa'daki mimarlık ortamı ve mesleğinin gelişimi için ortak çaba gösterme konusunda mutabakatlarını sunuyorlar. Metinde, mimarlık ve kentsel çevreye ilgilendiren konularda mimarlar ve oluşturdukları örgütlerle yakın ilişki içinde çalışılması da benimseniyor. Burada belgenin gayrıresmî çevirisini sunuyoruz.

Belgenin İngilizce orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/councilcultureconclusions.pdf

AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ,

- Avrupa Topluluğu Kurucu Antlaşması'nı,
- Mimarlığın her ülkedeki kültürün ve yaşam dokusunun temel bir parçası olduğunu teyit eden, 12 Şubat 2001 tarihli Kentsel ve Kırsal Çevrelerde Mimari Kaliteye İlişkin Konsey Kararı'nı,[1]
- Mimarlık da dâhil olmak üzere kültürel etkinlikler ve yaratıcı endüstrilerin, yenilik ve teknolojilerin gelişiminde önemli bir rol oynadığına ve gelecekteki sürdürülebilir büyümenin temel lokomotifleri olduğuna işaret eden, 24 Mayıs 2007 tarihli Kültürel ve Yaratıcı sektörlerin Lizbon Hedeflerine Ulaşılması Konusundaki Katkısına İlişkin Konsey Sonuç Belgesi'ni,[2]
- 10 Mayıs 2007 tarihli Küreselleşen Dünyada Kültür Hakkında Avrupa Gündemi Komisyon Bildirimi'nin[3] ardından, kültürün etkinlikler içindeki ortak rolünü bir kez daha vurgulayan, 16 Kasım 2007 tarihli Kültür Hakkında Avrupa Gündemi Konsey Kararı'nı,[4]

HATIRLATARAK;

- Kaynakların verimli bir şekilde yönetildiği ve kullanıldığı; ekonominin ekolojik ve sosyal gelişmeye yönelik potansiyelinin değerlendirildiği; refah, çevresel koruma ve sosyal uyumun gereklerinin yerine getirildiği ve hem bugünkü hem de gelecek kuşaklar için yaşam kalitesini sürekli geliştir-

[1] OJ C 73, 06.03.2001, s.6 / Ed. Notu: Belgeye ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/AVRUPA.pdf**
[2] OJ C 311, 21.12.2007, s.7 / E.N. **www.mo.org.tr/UIKDocs/culturecontributionlisbon.pdf**
[3] COM(2007) 242 final / E.N. **www.mo.org.tr/UIKDocs/communicationcultureagenda.pdf**
[4] OJ C 143, 10.06.2008, p.9 / E.N. **www.mo.org.tr/UIKDocs/europeanagendaforculture.pdf**

me olanağı sağlayan sürdürülebilir toplulukların yaratılması için gerekli eylemleri tanımlamak amacıyla, Avrupa Konseyi tarafından 15-16 Haziran 2006 tarihinde revize edilerek kabul edilen Avrupa Birliği Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'ni,[5]
- Yapı kültürünün önemini vurgulayan; kentlerin ekonomik, sosyal, ekolojik ve kültürel yönlerini kapsayan; idari ve politik sorumluluğun farklı alanlarında ve kamu ile özel sektör arasında işbirliği temelinde, entegre kentsel gelişim yaklaşımlarının kabul edilmesi çağrısının yapıldığı, 24 Mayıs 2007 tarihinde Kentsel Gelişmeden Sorumlu Bakanlar tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Avrupa Kentleri İçin Leipzig Şartı'nı,[6]

NOT EDEREK;

- Avrupa Mimarlık Politikası Forumu'nun (EFAP) mimari kalite ve sürdürülebilir gelişme konusundaki çalışmalarını,

TAKDİRLE KARŞILAYARAK;

- Mimarlığın, kültürel yaratıcılık ve yenilikçi buluşların bir araya geldiği ve teknolojik bileşenleri de içeren bir disiplin olarak, hem kentlerin ve kasabaların kültürel boyutlarına, hem de ekonomi, sosyal uyum ve çevreye etkisi düşünüldüğünde, kültürün sürdürülebilir gelişmeye nasıl bir katkı yapabileceğini belirgin bir şekilde gösterdiğine,
- Mimarlığın aynı zamanda, sadece kültür politikalarıyla değil, diğer toplumsal politikalardan da etkilenen yapısı, kültürün aynı anda pek çok alanla kesişen karakteristik niteliğini ortaya koyduğuna,

İŞARET EDEREK;

- Günümüzde Avrupa kentlerinin, demografik değişiklikler ve bunun kentlerin yayılarak büyümesine etkileri, çevresel sorunlar ve iklim değişikliğine karşı önlemler, özellikle arka planda ekonomik ve sosyal değişimin olduğu bir ortamda sosyal uyumun sağlanması, mimari ve kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gibi büyük sorunlarla karşı karşıya olduğunu,
- Bu sorunlara ancak kültür, ekonomi, sosyal ilişkiler ve çevre konularının her birinin eşit rol oynadığı, yaratıcı ve entegre bir yaklaşım içeren sürdürülebilir kentsel gelişim aracılığıyla cevap verilebileceğini,
- Sürdürülebilir kentsel gelişimin:
  - o Mimari kalite ve kültürel çeşitliliğin yansıması olan mimari çeşitliliğe, mimari mirasın korunması ve geliştirilmesine, doğal kimlik veya kentsel peyzajın tekil kimliklerine özel önem verilmesi,
  - o Özellikle terk edilmiş endüstri alanları olmak üzere arazi ve yapıların dönüştürülmesi ve kullanılması ile iklim değişikliği bağlamında enerji kaynaklarının denetimi ve kirliliğin azaltılması konularında uygulanan projelerin yönetimine katkıda bulunulması,
  - o Özellikle serbest dolaşım ve demografik değişiklik, sosyal uyum, sosyal karışım, kültürler arası diyalog ve sivil toplum katılımı konuları olmak üzere toplulukların yaşam tarzlarındaki değişimlerin, mimarlık ve kent planlamasına yenilikçi yaklaşımlarla yansıtılması,
  - o Yüksek nitelikli mimari yaratıcılığın ekonomiyi canlandıran, kentler ve kasabalara turist çeken bir unsur olarak teşvik edilmesi,

  anlamına geldiğini,

- Mimarlığın, sürdürülebilir kentsel gelişimin uygulamaya geçirilmesinde özellikle:
  - o Binaların ve peyzajın korunması ile çağdaş yaratıcılık veya halkın haklı istekleri arasında farklılık gösteren koşulları bağdaştırarak ve kentlerin gelişigüzel büyümesini denetim altına alarak,
  - o Çeşitliliği, kalitesi ve yaratıcılığıyla kentsel nüfusun kültürel zenginleşmesine ve yaşam kalitesine katkıda bulunarak ve özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için gelişme ortamı yaratarak kent ve kasabaların ekonomik, ticari ve turistik canlılığını destekleyerek,

  bütünleştirici ve yenilikçi bir rol oynayabileceğini,

- Son olarak, sürdürülebilir kentsel kalkınmanın, yaratıcılık, yenilikçi buluşlar ve mimari tarzların yenilenmesi ve geleneksel uygulamaların yeniden benimsenmesi ve yorumlanması için bir fırsat olacağını,

DİKKATE ALARAK;

- Başta Avrupa kültür başkentlerinde olmak üzere pek çok Avrupa kentinde, kültürü ve özellikle

[5] E.N. **www.mo.org.tr/UIKDocs/eusds.pdf**
[6] E.N. **www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigsarti.pdf**

mimarlığı, yeniden canlandırmanın temel aracı olarak kullanmak üzere oluşturulan girişimlerin varlığını,
- Sürdürülebilir kentsel gelişimde, kentsel altyapı kalitesi ve kültür ile endüstri arasındaki karşılıklı etkileşim dâhil olmak üzere, yeni rekabetçi faktörleri temel alan yaratıcı kentlerin ortaya çıkışını,

İLGİYLE KAYDEDEREK;

ÜYE ÜLKELERİ VE KOMİSYONU, KENDİ İLGİ VE GÖREV ALANLARINDA VE YERİNDENLİK İLKESİ UYARINCA,

- Başta ekonomik ve sosyal uyum, sürdürülebilir gelişim, eğitim ve araştırma olmak üzere başlıca politikalarında, özellikle kültürel yönleriyle mimarlığı ve mimarlığın kendine özgü niteliklerini dikkate almaya,
- Mimarlık için, teknik standartların ötesinde, genel ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel hedefler bağlamında bir yaklaşım oluşturmaya,
- Özellikle Avrupa politikaları ve programları kapsamında ve inşaat işlerinin ihalesinde olmak üzere, mimarlıkta, kent planlamasında ve peyzaj düzenlemelerinde yenilikçi yaklaşım ve denemeleri teşvik etmeye,
- Mimarlık sektörü ve bu sektörün sürdürülebilir gelişime katkılarına ilişkin, özellikle istatistikî bilgi üretimini geliştirmeye,
- Yüksek kalitede bir yaşam çevresinin oluşturulmasında mimarlığın ve kent planlamasının rolü konusunda toplumda farkındalık yaratmaya ve sürdürülebilir kentsel gelişime toplumun katkısını teşvik etmeye,
- Meslek insanlarıyla işbirliği içinde ve bazı Avrupa kentlerinde gerçekleştirilen deneyimler ışığında, her yıl düzenlenecek bir Avrupa mimarlık etkinliğinin yapılabilirliğini araştırmaya,
- Bu sonuç belgesinde öngörülenlerin uygulanmasını sağlamak için birlikte çalışmaya ve 2012 yılında uygulama sonuçlarının bir envanterini oluşturmaya,

ÇAĞIRIR.

ÜYE ÜLKELERİ,

- Mimarlık, kent planlaması ve rehabilitasyon projelerinde, tasarım aşamasından başlayarak, mimarlığın sürdürülebilir gelişim sürecinde bütünleştirici ve yenilikçi bir rol oynaması için çaba göstermeye,
- Yaratıcı ve kültürel bir endüstri olarak mimarlığın, ekonomik büyümeye ve istihdama katkı potansiyelinin geliştirilmesine yardımcı olmaya,
- Mimarlık, mimari miras ve yaşam çevrelerine ilişkin eğitimi, özellikle sanat ve kültürel eğitim yoluyla teşvik etmeye,
- Mimarlar, kent plancıları ve peyzajcıların, sürdürülebilir kalkınma konusunda başlangıç ve daha sonraki aşamalarda eğitimlerini teşvik etmeye,
- 2009 Avrupa Yaratıcılık ve Yenilik Yılı etkinliklerinde mimarlığın önemini vurgulamaya,
- Kültür konusunda, uygun olan durumlarda, açık eşgüdüm yöntemini uygulamaya,

ÇAĞIRIR.

KOMİSYONU,

- Kültürel ve yaratıcı endüstriler konulu Yeşil Kitabı'nı hazırlarken mimarlığı dikkate almaya,
- Mimarlıkla ilgili konu ve sorunlara ilişkin çalışmalarda ve bu konularda danışma ihtiyacı halinde, kamu ve özel sektörden uzman ve uygulamacıların oluşturduğu, Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP) gibi iletişim ağlarının katılımını sağlamaya,
- Bu iletişim ağları ve Avrupa mimarlık okulları ağıyla eşgüdüm içinde,
  - o Mimarlar, yatırımcılar ve kullanıcılar arasında bilginin ve başarılı uygulamalar konusunda deneyim ve araştırmaların paylaşılmasını sağlamaya,
  - o Genç mimarlar, kent plancıları ve peyzajcılara sürdürülebilir gelişim konusunda mesleki eğitim sağlamaya, çalışmalarının tanıtımını yapmaya ve kamusal ve özel işlere erişimlerini sağlamaya,

ÇAĞIRIR.

Çek Cumhuriyeti Mimarlık Politikası

Çeviri: Arif Şentek

Çek Cumhuriyeti, AB Dönem Başkanlığı kapsamında 16-18 Nisan 2009 tarihlerinde Prag'da evsahipliği yaptığı Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP) toplantısında önümüzdeki günlerde yasama sürecine girmesi planlanan mimarlık politikası metnini duyurdu. Çek Mimarlık Politikası metni, ulusal ve uluslararası ortamda kırsal ve kentsel çevrede kaliteye ilişkin belgelere referansla "eğitim ve öğretimde mimarlık bilincinin artırılması", "kamuda mimarlık hizmet temini yöntemleri" ve "kırsal ve kentsel çevrede nitelikli projelerin teşvik edilmesi" gibi konularda görüş ve öneriler sunuyor.

Politika metninin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/czech.pdf

Vatandaşları için yaşam koşullarının kalitesini geliştirme amacını taşıyan

ÇEK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ,

- Çek Cumhuriyeti Anayasası'nın 7. maddesi,
- Temel Haklar ve Özgürlükler Şartı'nın 35. maddesi,
- 183/2006 sayılı Arazi Kullanım Planlaması ve Yapı Yasası,
- 360/1992 sayılı Tescilli Mimarların ve İnşaatlarda Görev Yapan Mühendis ve Teknisyenlerin Mesleklerini Uygulamaları Hakkında Yasa (değişikliklerle),
- 17/1992 sayılı Çevre Yasası (değişikliklerle),
- 114/1992 sayılı Tabiatın ve Peyzajın Korunması Yasası (değişikliklerle),
- 20/19887 sayılı Ulusal Mirasın Korunması Yasası (değişikliklerle),

hükümlerini göz önünde bulundurarak;

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkında 2005/36/EC sayılı Direktifi hükümlerini; AB Konseyi'nin Kentsel ve Kırsal Çevrede Mimari Kaliteye İlişkin 2001/C 73/04 sayılı kararını ve AB Konseyi'nin Mimarlık ve Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkısına İlişkin 2008/C 319/05 sayılı kararını temel alarak;

Çek Cumhuriyeti'nin kabul ettiği ve dolayısıyla gereklerini eksiksiz yerine getirme taahhüdünde bulunduğu diğer uluslararası anlaşmaları dikkate alarak;

MEVCUT KOŞULLAR İÇİNDE,

Çek Cumhuriyeti'nde mekânsal yapının mimarlık, peyzaj ve kırsal/kentsel çevredeki doğa parçaları tarafından ortaklaşa oluşturulduğunun,

Kentsel ve kırsal alanlardaki çevre kalitesinin, kentsel planlamayı da içeren mimarlığın kalitesi ile belirlendiğinin,

Kentsel planlama ve peyzaj düzenlemeleri dâhil olmak üzere, mimari kalitenin ülkemizdeki kültür ve

uygarlık düzeyinin ilk bakışta algılanan temel göstergesi olduğunun,

Mimari kalitenin, her yurttaşın düşünce ve davranışlarını belirgin bir şekilde ve süreklilik içinde etkilediği, bu etkileşmenin aynı zamanda insan ilişkilerinin bütün alanlarında, özellikle toplumsal ve ekonomik alanlarda bütün toplumu kapsadığının,

Mimari kalitenin, dünya topluluğunun ülkemizi nasıl algıladığı konusunda temel bir etken olduğu ve dolayısıyla küreselleşen dünyada ekonomik ve toplumsal varlığımızın koşullarını doğrudan belirlediğinin,

Mimari kalitenin, yerleşmelerdeki çevresel kaliteyi gözeten, peyzaj ve doğa koşullarını etkileyen, sürdürülebilir, ekonomik ve uyumlu gelişmenin belirgin bir aracı olduğunun,

Mimari kalitenin, yurttaşların yaratıcı potansiyellerini ortaya çıkardığı ve bugünün kuşaklarından yarının kuşaklarına aktarılacak özgün bir etik ve estetik miras yarattığının,

Mimari yaratıcılığın, tüm toplumsal alanlarla ilişkili, entelektüel, ekonomik, kültürel, sanatsal ve mesleki bir etkinlik bütünü olduğunun,

Sistematik mimari yaratıcılığın, topluma verilen ve kendine özgü ekonomik ve kültürel özellikleri bulunan bir mesleki hizmet olduğunun,

Mimari yaratıcılık için iyi düzenlenmiş koşulların, kalkınmanın estetik ve ekonomik kalitesi üzerinde pozitif etkileri olduğu ve dolayısıyla tüm ekonomiyi olumlu yönden etkilediğinin,

Mimari yarışmaların, kamu kesiminde mimarlık ve kent planlaması projelerinin elde edilmesinde son derece şeffaf, kaliteyi vurgulayan ve aynı zamanda ekonomik bir yöntem olduğunun,

BİLİNCİNDE OLARAK,

Eğitim ve Öğretim Alanlarında:

1. Kent planlamasını da içeren mimarlık etkinlikleri ile kültürel peyzaj değerleri arasında uyum sağlanması, sürdürülebilir bir çevrenin ve mimarlığın üretilmesi ve okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve diğer eğitim programlarında bunların kavratılması üzerine odaklanmış mimarlık ve kentsel planlama konularının desteklenmesi yoluyla;

2. Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve diğer eğitim programlarında, çağdaş mimarlık ürünleri ile mimari mirasın korunması arasında denge ve uyumun gözetilmesine ilişkin konuların desteklenmesiyle,

3. Üniversitelerde ve benzeri eğitim kurumlarında, özellikle mimarlığa yönelik fakültelerde, kent planlaması, mimarlık ve peyzaj yönetiminde mesleki eğitim, bilim ve araştırma alanlarında çok daha etkili devlet desteği sağlayacak bir modelin kurulması yoluyla,

4. Kent planlaması, mimarlık ve peyzaj yönetimi alanlarında etkinlik gösteren kamusal ve özel kuruluşlar ile mimarlık eğitimi veren kurumlar ve mesleki kuruluşları arasında işbirliğinin desteklenmesinin yanı sıra, kent planlaması ve mimarlık alanında karar verme sürecinde yer alan devlet ve yerel yönetim görevlilerine yönelik mesleki eğitim sistemlerinin geliştirilmesine verilecek destekle,

5. Mimarlar, kent plancıları ve peyzaj mimarlarının meslek içi sürekli eğitimlerine ilişkin bir sistemin, meslek örgütleri ve mimarlık eğitimi veren kuruluşlar arasında işbirliği içinde geliştirilmesi için uygun koşulların oluşturulmasına sağlanacak destek yoluyla,

6. Mimarlık eğitimi veren kurumların mümkün olduğu kadar yaygın, kamuya açık programlar uygulamalarına sağlanacak teşviklerle,

7. Mimarlık eğitimi veren kurumların kamuya açık meslek içi sürekli eğitim programları uygulamasına sağlanacak teşviklerle,

Kamusal Gelişim Alanında:

1. İnşaatlarda sürdürülebilir, ekonomik ve aynı zamanda kaliteyi gözeten kentsel ve mimari çözümleri tercih ederek ve özellikle kamu ihale süreçlerinde bu özellikleri gözeten koşulları ve değerlendirme kriterlerini etkin kılarak,

2. Kamusal ödenekler veya AB fonlarının kullanımı için aranan şartlara, kamu veya özel sektör inşaatlarının yürütülmesinde sürdürülebilir, ekonomik ve aynı zamanda kaliteyi gözeten kentsel ve mimari çözümleri tercih eden koşul ve hükümleri yerleştirerek,

3. Kamuda mimarlık ve kentsel planlama projelerinin elde edilmesinde veya "kamu-özel ortaklıkları" kapsamında yapılan ihalelerde şeffaf, kaliteyi vurgulayan ve ekonomik bir yöntem olan mimari yarışmaların düzenlenmesini tercih ederek,

4. Kentsel ve kırsal çevrenin kalitesi, mimarlık, kentsel planlama ve peyzaj konularında hazırlanan yasa-

lar, yönetmelikler ve yöntemsel kılavuzların etkinliğini sağlamaya odaklanmak yoluyla, mimari, kentsel, doğal ve peyzaja ilişkin mirasın zenginliğini ve çeşitliliğini koruyarak ve aynı zamanda kentsel çevre ve mimarlığın canlı karakterini ve gelişimini sürdürerek,

5. Kamu yönetiminde görev alan bütün yetkilileri kamu ihale sürecinde veya "kamu-özel ortaklığı" projelerinin elde edilmesinde sürdürülebilir, ekonomik ve aynı zamanda kaliteyi gözeten kentsel ve mimari çözümleri tercih etmek ve özellikle mimari yarışmaların sonuçlarını dikkate almak konusunda teşvik ederek,

6. Kamu yönetiminde görev alan bütün yetkilileri, kentsel ve kırsal çevrelere ilişkin mimarlık, kent planlaması ve peyzaj konularında kaliteyi etkileyen kararları verirken, deneyimli uzmanların görüşlerini dikkate almaya teşvik ederek,

7. Kamu yönetiminde görev alan yetkilileri, kentsel ve kırsal çevrenin kalitesi, mimarlık, kentsel planlama ve peyzaj konularında hazırlanan yasalar, yönetmelikler ve yöntemsel kılavuzların etkinliğini sağlamak konusunda teşvik etmek; böylece mimari, kentsel, doğal ve peyzaja ilişkin mirasın zenginliği ve çeşitliliğinin gelecek nesiller için korunmasını; kentsel çevre ve mimarlığın canlı karakteri ve gelişiminin sürmesini garanti altına almak;

Kentsel ve Kırsal Çevrelerde Mimarlık Kalitesinin Genel Olarak Desteklenmesi Konusunda:

1. Kültür ve kültürel değerlerin yönetimini, çevrenin zenginlik ve çeşitliliğini geliştiren ve destekleyen programlar kapsamında mimarlığa aktif destek ve teşvikler sağlayarak,

2. Mimari mirasın korunması ve bu mirasın yenilenmesi için sağlanacak finansman katkıları konusunda devletin yapacaklarını açıkça belirleyerek,

3. Çek Mimarlık Merkezi'nin kurulması ve etkinliklerini yürütmesini destekleyerek,

4. Ulusal Mimarlık Politikası'na ilişkin programı, özellikle arazi kullanım planlaması ve yapılaşmada karar verme sürecinde yürürlüğe koyarak ve geliştirerek,

5. Kamu yönetimindeki tüm yetkilileri, kendi ilgi alanlarında geliştirilen örnek kentsel ve mimari çözümleri takdir etme ve ön plana çıkarma konusunda teşvik ederek,

6. Kamu yönetimindeki tüm yetkilileri kentlerin, köylerin ve bu alanlardaki peyzajın ve doğal çevrenin mimari ve kentsel kalitesini desteklemek ve geliştirmek konusunda teşvik ederek ve mimarlık alanında etkinlik gösteren meslek kuruluşları, yerel müzeler ve galerilerle işbirliği içine girmelerini sağlayarak,

Kentsel ve kırsal çevrede kent planlaması da dâhil olmak üzere, kaliteli mimarlığın geliştirilmesini desteklemeyi,

Daha kaliteli bir yaşam için kent planlaması da dâhil olmak üzere, kamuoyunda mimarlığın önemine ilişkin farkındalığı artırmayı,

TAAHHÜT EDER.

Yayınlar

Karadeniz: Ortak Yaşam Alanımız – Sorunlar ve Olanaklar

The Black Sea: Our Common Living Environment - Challenges and Opportunities

Yay. Haz. Tuğçe Selin Tağmat, Mayıs 2009, Mimarlar Odası Yayınları, İstanbul; Türkçe (51 sayfa) / İngilizce (52 sayfa).

Mimarlar Odası, dönem başkanlığını yürüttüğü Karadeniz Bölgesi Mimarlar toplantısını 21 Şubat 2008 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirdi. "Karadeniz: Ortak Yaşam Alanımız - Sorunlar ve Olanaklar Paneli"ne Bulgaristan, Gürcistan, Romanya, Rusya, Ukrayna ve Türkiye'den temsilciler katıldı. Aydan Erim'in başkanlığındaki "Kültürel Miras ve Etkinlik" başlıklı birinci oturumda Deniz İncedayı, Marina Tumanishvili, Predrag Gavrilovic; Georgi Stoilov'un başkanlığını yaptığı "Kent ve Çevre" başlıklı ikinci oturumda ise Ruşen Keleş, Bayram Öztürk, Yury Gnedovsky ve Revaz Avalishvili sunuş yaptı. Zengin bir tarih ve kültüre sahip olan, doğal çevre açısından yüzyıllar boyunca cömert olanaklar sunan bu coğrafyada, yapılı çevrenin oluşumunda ve korunmasında pay sahibi olan mimarlar, bu platformda somut adamlar oluşturmak adına biraraya geliyor. Bölgenin enerji kaynakları, ulaşım yolları, plansız yapılaşması ve yerel kimlikle ilgili sorunlarının tartışıldığı panelde yapılan sunumlar, tartışma ve değerlendirmeler Türkçe ve İngilizce olarak iki ayrı kitapta sunuluyor.

İnşaat Malzemeleri Sektöründe AB'ye Uyum

Harmonization to EU in Building Materials Sector

Gen. Yay. Yön. Gonca Ongan, Ed. Şöhret Batlaş, Mart 2009, İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (İMSAD) İstanbul, (217 sayfa), Türkçe / İngilizce.

Avrupa Birliği destekli EUbuild "İnşaat Malzemeleri Sektöründe AB'ye Uyum ve İşbirliğinin Olası Etkileri Konusunda Farkındalık Yaratma Projesi"nin bir ürünü olarak yayınlanan kitap, inşaat malzemeleri sektörü için AB uyumu konusunda önemli ve güncel bir kaynak oluşturuyor. Projenin liderliğini, Türkiye'den İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (İMSAD) üstlenirken, Belçika, İngiltere, Romanya ve Bulgaristan'dan proje ortakları bulunuyor. Kitap, 2008 yılında proje kapsamında iki gün süreyle düzenlenen EUbuild Projesi Uluslararası Açılış Konferansı ve Çalıştayları sonrasında elde edilen bilgilerin daha da genişletilmiş bir versiyonu niteliğinde. Kitapta, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Hilmi Güler'in enerji verimliliği konusuna yönelik açıklamalarının yanı sıra, Avrupa Komisyonu İşletmeler ve Sanayi Bölümü Başkan Yardımcısı Tapani Mikkeli'nin de güncel değerlendirmelerine yer veriliyor. İngilizce ve Türkçe olarak yayınlanan kitapta 17 yerli ve 10 yabancı yetkili ve uzmanın makale ve görüşleri yer alıyor. Kitabın içeriğinde Politikalar, Rekabet, Binalarda Enerji Verimliliği ve Çevre ana başlıkları öne çıkıyor.

EUbuild projesi hakkında daha geniş bilgi için:
www.eubuild.com

Web Kaynakları

ULUSLARARASI BELGELERİ

www.mimarlarodasi.org.tr

ADRESİNDEN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ...

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)

http://www.uia-architectes.org

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

http://www.ace-cae.org

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu

http://www.efap-fepa.eu

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)

http://www.fabsr.org

Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR)

http://www.umar.org

Europa Nostra

http://www.europanostra.org

Avrupa Kentsel Bilgi Ağı (EUKN)

http://www.eukn.org/eukn/meetings/index.html

Aalborg Şartı ve Avrupa'da Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Kampanyası

http://www.sustainable-cities.eu

Aalborg Taahhütleri

http://www.aalborgplus10.dk

Avrupa'da Mimarlık ve Meslek Uygulaması Veritabanı (Archi Europa)

http://www.arvha.net

Avrupa'daki Mimarlık Okulları ve Öğrencileri Veritabanı (Archi Students)

http://www.archi-students.org

Katalan Mimarlık Örgütü (COAC) Uluslararası Ilişkiler Veritabanı

http://www.coac.net/international

İtalyan Mimarlık, Planlama, Peyzaj ve Koruma Örgütü (CNAPPC) veritabanı (Archi Euro)

http://www.archieuro.archiworld.it